

Fondide ja finants tulemuste arvestus

A. RUUVET

TALLINN 1970

A-31156

TALLINNA POLÜTEHNILINE INSTITUUT

Statistika ja raamatupidamise kateeder

A. Ruuvet

FONDIDE JA FINANTSTULEMUSTE ARVESTUS

Loengukonspekt

Tallinn

1970

S A A T E K S

Ettevõtte põhi- ja käibevahendite moodustamise põhiliseks allikaks on põhikirjafond.

Enne majandusreformi suunati suurem osa kasumist riigituludesse ja vajaduse korral ka põhikirjafondi suurendamiseks. Võrdlemisi tagasihoidlikust kasumisummast moodustati ka erifonde, näiteks ettevõttefond, jäätmetest laiatarbe-kaupade ja üleliidulise sotsialistliku võistluse premeerimisfond.

Praegustes majandusreformi tingimustes pööratakse kasumi kujunemisele ja kasutamisele-jaotamisele erilist tähelepanu. Kasumist riigi tuludesse ülekantava fondimaksu, fikseeritud maksete ja kasumi vaba jäägi kõrval on võrdlemisi suur erikaal kasumi arvel moodustataval materiaalsel ergutusfondil, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondil, samuti tootmise arendamise ja mitmetel teistel fondidel.

Viimati nimetatud fondide arvestust on raamatupidamisalases kirjanduses vähe käsitletud. Käesolevas loengukonseptis iseloomustatakse fondide moodustamist, kasutamist ja arvestust raamatupidamiseriala üliõpilaste tööstusraamatupidamise programmi ulatuses.

1. PÕHIKIRJAFONDI ARVESTUS

1.1. Põhikirjafondi olemus

Sotsialistliku riikliku tootmisettevõtte põhimääruse järgi on riiklik tööstusettevõtte NSV Liidu rahvamajanduse põhilüli. Tema tegevus rajaneb tsentraliseeritud juhtimise ja ettevõtte majandusliku iseseisvuse ning initsiatiivi põhimõttel. Kasutades tema käsutusse kinnistatud riigivara, organiseerib ettevõtte kõrgemalseisva organi juhtimisel isemajandamise põhimõttel tootmis- ja majanduslikku tegevust vastavalt rahvamajanduse plaanile, täidab kohustusi ja kasutab õigusi, mis on seotud nimetatud tegevusega, omab iseseisvat bilanssi ja on juriidiline isik.*

Ettevõttele kinnistatud põhi- ja käibevahendid moodustavad põhikirjafondi, mille suurus kajastatakse ettevõtte bilansis.

Kui ettevõtte majanduslikku tegevust laiendatakse vastavalt plaanile ja seoses sellega tekib vajadus käibevahendite suurendamiseks, siis toimub see

- a) ettevõtte puhastulu (kasumi) arvel;
- b) käibevahendite süsteemisesel ümberjaotamisel;
- c) täiendaval finantseerimisel riigieelarvest.

Ettevõtte käibevahendid jagunevad oma- ja laenatud käibevahenditeks. Omakäibevahendid - põhikirjafondi osa, mis on määratud minimaalsete tootmisvarude (tooraine, põhi- ja abimaterjalide, kütuse, ostetud pooltoodete), samuti lõpetamata toodangu, tulevaste perioodide kulude ja valmistoodangu minimaalsete varude katteks. Nendeks vajadusteks kehtestatakse

* Sotsialistliku riikliku tootmisettevõtte põhimäärus. Majandustöötaja juriidiline käsiraamat. Kirjastus "Eesti Raamat", Tallinn, 1969, lk.59.

se ettevõttele omakäibevahendite normatiivid. Lisaks omavahenditele on minimaalsete varude katteallikateks veel omavahenditega võrdsustatud vahendid, näiteks töötasu võlgnevus töölistele ja teenistujatele, samuti võlgnevus sotsiaalkindlustusorganitele jt.

Ettevõtte täiendav käibevahendite vajadus, mis on seotud materjalide ja kaupade sesoonsete varude finantseerimisega, samuti sesoonsete tootmiskuludega ja muude ajutiste vajadustega, kaetakse Riigipanga lühiajaliste laenudega.

Ettevõtte majandusliku tegevuse tagajärjel toimuvad põhikirjafondi muutused, s.t. põhikirjafondi suurenemine ja vähenemine. Selle jooksvaks arvestamiseks peetakse ettevõttes kontot nr.85 "Põhikirjafond". Nimetatud konto sünteetiliselt arvestust peetakse pearaamatus, mis kajastab konto alg-saldot, deebetikäivet korrespondeerivate kontode järgi, kreditikäivet üldsummas ja lõppsaldot.

Antud konto jaotatakse veel järgmisteks allkontodeks:

85-1 "Põhikirjafond";

85-2 "Finantseerimine eelarvest käibevahendite juurdekasvuks ja täiendamiseks ning plaaniliste kahjumite katteks".

Konto "Põhikirjafond" kreditikäivet korrespondeerivate kontode deebetite järgi peetakse žurnaalorderis nr. 13 (vt.lisa 1, lk.2-3).

Konto "Põhikirjafond" analüütiline arvestus toimub aga žurnaalorderi nr. 13 viimasele leheküljele paigutatud tabelis, mille kirjete nimetused on kooskõlastatud aastaaruande vorm nr.3 "Põhikirjafondi liikumine" kirjetega (vt.lisa 2). Põhikirjafondi analüütilises arvestuses kajastatakse antud kuu käivete kõrval ka käivete kokkuvõtteid aasta algusest. Deebetikäive saadakse mitmetest teistest žurnaalorderitest ja ka žurnaalorderist nr.13 (näiteks põhivahendite ku-

* Lühiajalisi pangalaenusid käsitletakse lähemalt A.Ruuveti õppevahendis "Rahaliste vahendite, arvelduste ja krediidioperatsioonide arvestus". TPI rotaprint, Tallinn, 1970, lk.100-113.

lumise arvestamisel). Analüütilise arvestuse kreditsummad saadakse žurnaalorderi nr.13 juures asuvatest dokumentidest.

1.2. Põhikirjafondi suurenemine ja vähenemine

Konto nr.85 "Põhikirjafond" krediti kajastab selle suurenemist. Vastavaid operatsioone ja korrespondeerivate kontode deebetideid on iseloomustatud tabelis 1.

Põhikirjafondi vähenemist põhjustavad tabelis 2 näidatud operatsioonid.

T a b e l 1

Põhikirjafondi suurenemine

Operatsiooni kirjeldus	Korrespondeerivate kontode deebetid	
	konto nr.	nimetus
<u>I. Põhivahendite osas</u>		
1. Aruandeaastal eksploatatsiooni antud kapitaalehitusobjektide maksumus	01	Põhivahendid
2. Põhivahendite juurdesaamine tasuta kõrgemalseisva organisatsiooni korraldusel	01	Põhivahendid
3. Põhivahendite ümberhindamine ja nende hinde täpsustamine	01	Põhivahendid
4. Põhivahendite kulumise summa vähenemine lõpetatud kapitaalremondi maksumuse võrra	02	Põhivahendite kulumine
5. Tasuta äravõetud põhivahendite kulumine	02	Põhivahendite kulumine
6. Inventeerimisel avastatud põhivahendid	01	Põhivahendid
7. Likvideeritud põhivahendite kulumine (ainult täieliku taastamise osas)	02	Põhivahendite kulumine

T a b e l 1 (järg)

Operatsiooni kirjeldus	Korrespondeerivate kontode deebetid	
	konto nr.	nimetus
<u>II. Käibevahendite osas</u>		
1. Tasuta juurdesaadud kaubalis- materiaalsed väärtused	05	Toorained ja ma- terjalid
2. Põhivahendite likvideerimisel saadud materjalid	06	Kütus
3. Käibevahendite suurendamiseks ettenahtud eelmise aasta ka- sum	05	Toorained ja ma- terjalid
4. Kaubalis-materiaalsete vää- ruste hindade kõrgenemine	99	Kasumid ja kahju- mid
5. Käibevahendite finantseerimi- ne riigieelarvest	05	Toorained ja ma- terjalid
6. Finantseerimine kõrgemalseis- va organisatsiooni poolt käi- bevahendite täiendamiseks ja plaaniliste kahjumite katmi- seks	06	Kütus
7. Põhivahendite likvideerimise kahjum	51	Arvelduskonto
	77	Ametkonnasisesed arveldused kaibe- vahendite ja kasu- mi ümberjaotamise alal
	99	Kasumid ja kahju- mid

T a b e l 2

Põhikirjafondi vähenemine

Operatsiooni kirjeldus	Korrespondeerivate kontode krediidid	
	konto nr.	nimetus
<u>I. Põhivahendite osas</u>		
1. Põhivahendite tasuta üleand- mine teistele ettevõtetele	01	Põhivahendid
2. Põhivahendite ümberhindamine ja hinde täpsustamine	01	Põhivahendid
3. Tasuta saadud põhivahendite ku- lumine	02	Põhivahendite ku- lumine
4. Põhivahendite kulumine aruande- aastal	02	Põhivahendite ku- lumine

T a b e l 2 (järg)

Operatsiooni kirjeldus	Korrespondeerivate kontode krediidid	
	konto nr.	nimetus
5. Likvideeritud põhivahendite jääkmaksumus	01	Põhivahendid
II. Käibevahendite osas		
1. Tasuta üleantud kaubalis-materiaalsed vaartused	05	Toorained ja materjalid
	06	Kütus
2. Põhivahendite likvideerimiskulud	60	Arveldused hankijate ja tootetevõtjatega
	70	Arveldused töölise ja teenistujatega
	69	Arveldused sotsiaalkindlustusorganitega jne.
	87	Majandusliku stimuleerimise ja erifondid
3. Realiseeritud põhivahendite maksumus (parast likvideerimiskulude lahutamist), kui see summa on ette nähtud tootmise arendamise fondi moodustamiseks või kapitaalmahutusteks	93	Kapitaalmahutuste finantseerimine jne.
	4. Üleliigsete käibevahendite eraldamine kõrgemalseisvatele organitele või riieelarvesse	81
77		Ametkonnasisesed arveldused käibevahendite ja kasumi ümberjaotamise alal
5. Eelmise aasta kahjumi maha-kandmine	99	Kasumid ja kahjumid

Zurnaalorderi nr.13 (vt.lisa 1) analüütiliste andmete põhjal koostatakse aasta lõpul põhikirjafondi muutuste aruanne(vorm nr.3). Vestav näide on esitatud lisas 2.

2. KAUPADE JA MATERJALIDE ÜMBERHINDLUSE ARVESTUS

2.1. Ümberhindluse otstarve

Sotsialistlikku majandust iseloomustab ühiskondlikult vajaliku töökulu süstemaatiline vähenemine toodangu valmistamisel. See võimaldab aeg-ajalt alandada kaupade ja materjalide hulgi- kui ka jaehindu. Nendel juhtudel, kui töökulu on suurem kehtivatest hindadest, tuleb hindu kõrgendada. Seda tehakse hindade ühtlustamiseks ja kahjumi likvideerimiseks toodangu realiseerimisel.

Aastatel 1966-1967 vaadati läbi tööstustoodangu hulgihinnad. See kindlustas mitmetele tööstusharudele normaalse rentaabluse, mis on vajalik fondimaksu tasumiseks ning erutus- ja tootmise arendamise fondide moodustamiseks, s.t. uue majandusliku mehhanismi rakendamiseks.

Uute hindade kasutusele võtmine nõuab aga laos olevate materjalide, lõpetamata toodangu, pooltoodete ja valmistoodangu ümberhindamist uutesse hindadesse.

Juhul kui ümberhindamist ei toimuks, siis hakkaksid endiste hulgihindadega soetatud materjalid mõjutama tootmiskulusid. See põhjustaks väära ettekujutuse toodete tegelikest kuludest, kuna hindade alandamise korral esineks nende omahinna ülekulu ja hindade kõrgenemisel kokkuhoid. Kui kaubalis-materiaalsete väärtuste varud jääksid ümber hindamata, siis takistaks see vastavate bilansikirjete võrdlemist uutesse hindadesse ümberarvutatud normatiividega. Ühtlasi tuleks sel juhul kaubalis-materiaalsete väärtuste arvestust pidada kahesugustes hindades, mis teeks arvestuse keerukaks ja töömahukaks.

2.2. Käibevahendite ümberhindluse arvestus

Käibevahendite ehk kaubalis-materiaalsete väärtuste ümberhindamisel lähtutakse allpool nimetatud põhimõtetest.

1. Inventeeritakse ümberhindamiseks ettenähtud kaubalis-materiaalsed väärtused.

2. Võrreldes materjalide ja kütuse maksumusi endistes hulgi- või jaehindades ja veotariifides maksumusega uute hindade ja veotariifide järgi, tehakse kindlaks ümberhindluse summa.

3. Arvutatakse välja hindade muutuse mõju lõpetamata toodangule, omavalmistatud pooltoodetele ja valmistoodangule. Kuna otseselt seda kindlaks teha pole võimalik, siis kasutatakse vastavates arvutlustes mitmesuguseid kaudseid meetodeid, näiteks hindade muutuste koefitsiente.

4. Selgitatakse välja ümberhinnatud väärtuste uus maksumus.

5. Allahindlus kaetakse järgmistest allikatest:

- a) käibevahendite osas normatiivi piires - põhikirjafondist, vähendades vastavalt normeeritavate vahendite normatiivi;
- b) kapitaalremontideks ettenähtud materjalide puhul-amortisatsioonifondist;
- c) ülenormatiivsete varude osas, mida krediteeris pank, - pangalaenudest;
- d) ülenormatiivsete varude korral, mida pank ei krediteerinud, - kasumist.

Normeeritavate vahendite allanormatiivsuse korral hinnatakse nn. normatiivi täitmata osa samuti utesse hindadesse. Sel puhul lähtutakse allahindluse keskmisest protsendist. Saadud summaga vähendatakse normeeritavate vahendite normatiive.

6. Juurdehindluse korral normeeritavate vahendite normatiivi piires suurendatakse põhikirjafondi. Üntlasi suurendatakse selle summa ulatuses omakäibevahendite normatiivi.

Pangalaenudega soetatud materjalide osas suurendatakse laenu.

Krediteerimata varude juurdehindlus kantakse riigituludesse.

Ümberhindluse kohta koostatakse aruanne, mille lihtsusstatud näidis on esitatud tabelis 3.

Kui esineb materjale, mis hankija saatis antud ettevõttele kuu viimastel päevadel, siis neid ostja juures ümberhindluse tegemise momendil arvesse ei võeta. Hiljem, kui saabuvad arved, koostatakse nende materjalide kohta eraldi aruanne.

Ümberhindluse arvestamiseks kasutatakse kontot nr. 14 "Materiaalsete väärtuste ümberhindamine". Kuna kontol nr.14 saldod ei esine, siis nimetatakse seda kontot transiitkontoks.

Meie näidet iseloomustab järgmine arvestusskeem:

Konto nr.05	Konto nr.14	Konto nr.85
Tooraine ja materjalid	Materiaalsete väärtuste ümberhindamine	Põhikirjafond
<hr/>	<hr/>	<hr/>
S.25000.- 1) 2500.-	1) 2950.- 2) 2950.-	2) 2450.-
Konto nr.06		Konto nr.90
Kütus		Lühiajalised pangalaenud
<hr/>		<hr/>
S. 3000.- 1) 450.-		2) 400.-
		Konto nr.99
		Kasumid ja kahjumid
		<hr/>
		2) 100.-

Ülalesitatud arvestusskeemi järgi kirjendatakse lausend 1 žurnaalorderisse nr.10/1 ja lausend 2 žurnaalorderisse nr. 17 (vt. lisa 3).

Kaubalis-materiaalsete väärtuste ümberhindluse aruanne seisuga

1. jaanuar 19...a.

Normeeritavad käibevahendid	Normatiivid	Bilansiline maksumus enne ümberhindlust				Ümberhinnatud kaubalis-ma- teriaalsete väärtuste mak- sumus		Alla- hindlus		Allahindluse jaotamine		
		kokku bilansi jär- g	- i- id i iit tam on	selle hulgas		endistes hul- gihindades	yutes hinda- des	summa	protsent bilansi- lisesst maksumu- sest (9:3*100)	põhikirjafondi vä- hendamiseks (10*4:100)	pangalaenu vähende- miseks (10*5:100)	kasumi arvel (10*6:100)
				panga poolt krediteeri- tud	mitte kredi- teeritud							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Tooraine ja põhimaterjalid	20000	25000	20000	4000	1000	22000	19500	2500	10	2000	400	100
2. Kütus	4200	3000	3000	-	-	3000	2550	450	15	450	-	-

3. KÄIBEVAHENDITE FINANTSEERIMISE JA ÜMBERJAOTAMISE ARVESTUS

3.1. Käibevahendite juurdekasv

NSV Liidus kasutasid riiklikud ettevõtted ja majanduslikud organisatsioonid käibevahendeid 1969.a. algul 180 miljardit rubla, sellest tööstuses 69 miljardit rubla. Kogu rahvamajanduses moodustasid käibevahendid põhivahendite maksumusest 31,4%, sealhulgas tööstuses 26,5%.

NSV Liidu eelarves on iga aasta ette nähtud suuri summasid ettevõtete käibevahendite juurdekasvuks. Ministeeriumides ja vastavates peavalitsustes kavandatakse ettevõtete käibevahendite suurenemist peamiselt ettevõtete eneste kasumist. Käibevahendite sellise planeerimise põhimõtte stimuleerib ettevõtteid nendele antud rentaablu ülesandeid täitma ja ületama. Kasumi osatähtsuse suurenemine normeeritavate käibevahendite moodustamisel sunnib ettevõtteid süstemaatiliselt alandama toodangu omahinda ja suurendama selle rentaablust.

Käibevahendite kasutamise efektiivsust iseloomustatakse käibesageduse ja käibevältega. Esimene näitab käibevahendite ringkäikude arvu aastas, teine aga ühe ringkäigu kestust päevades. 1950. - 1968. aastani kasvas NSV Liidu tööstuse käibevahendite käibesagedus 2,4-lt 4,7-le. Pärast majandusreformi on käibesagedus kiirenenud 0,15-0,20 korda aastas.

Võttes arvesse toodangu väljalaske mahtu, tootmiskulude eelarvet ja käibevahendite käibekiirust, tehakse kindlaks materjalide, kütuse, väheväärtuslike ja kiiresti kuluvate esemete lõpetamata toodangu jt. normeeritavate käibevahendite vajadus (normatiivid) eeloleva aasta alguseks ja lõpuks. Nimetatud normatiivide vahe moodustab käibevahendite juurdekasvu.

Lähtudes ettevõttes väljaarvutatud näitajatest, määravad rahandusorganid koos ministeeriumide ja peavalitsustega kind-

laks plaanilise kasumi selle osa, mis peab jääma ettevõtte käsutusse käibevahendite juurdekasvuks. Ühtlasi kavandavad nimetatud organid ka käibevahendite finantseerimise riigieelarvest.

3.2. Käibevahendite finantseerimine

=====

Käibevahendite finantseerimine riigieelarvest sõltub toodangu väljalaske plaani suurenemisest ja selle täitmisest. Ettevõtet finantseeritakse käibevahenditega harilikult kuu- de viisi järgmistel tingimustel:

- a) kui on täidetud tootmisprogramm;
- b) kui normeeritavad käibevahendid vastavad normatiividele nii üldsummas kui ka erinevate bilansikirjete järgi;
- c) kui käibevahendeid kasutatakse ettenähtud otstarbeks.

Selleks et saada vahendeid riigieelarvest, tuleb ministeeriumidel ja vastavatel ametkondadel esitada rahandusorganitele vahendite kasutamise plaan koos selle vajadust põhjendavate arvutlustega.

Pärast käibevahendite finantseerimist peavad rahandusorganid kontrollima nende õiget kasutamist. Kui selgub, et käibevahendeid kasutati plaanis ettenägemata otstarveteks (näiteks kapitaalmahutusteks), võivad rahandusorganid rakendada mitmeid sanktsioone (näiteks katkestada finantseerimise).

Käibevahendite finantseerimisel riigieelarvest kantakse vastavad summad üle ministeeriumide-ametkondade arvelduskontodesse.

Kui käibevahendite juurdekasvuks ettenähtud vahendidsu- natakse ettevõttesse, siis kajastatakse need seal järgmiselt:

Deebet konto nr.51 "Arvelduskonto"

Kreedit " nr.77 "Ametkonnasisesed arveldused käibe- vahendite ja kasumi ümberjaotamise alal"

Aasta lõpul suurendatakse finantseeritud käibevahendite-
ga põhikirjafondi:

Deebet konto nr.77 "Ametkonnasisesed arveldused käibeva-
hendite ja kasumi ümberjaotamise alal"
Kreedit konto nr.85 "Põhikirjafond"

3.3. Käibevahendite ümberjaotamine =====

Majanduslike organisatsioonide ja ettevõtete tegevus nõuab aeg-ajalt käibevahendite ümberjaotamist ettevõtete vahel. Seda tingivad järgmised põhjused:

- a) ettevõtete rentaablu alanemine ja võimaluste puudumine käibevahendite juurdekasvuks kasumi arvel;
- b) vajadus katta ettevõtete plaanilised kahjumid;
- c) vajadus osutada ajutist finantsabi ettevõtetele, kes täidavad ja ületavad tootmisplaane, kuid on sattunud maksuraskustesse maksevõimetute ostjate tõttu.

Finantsabi osutamiseks moodustatakse ministriumis-ametkonnas spetsiaalne reserv ettevõtete kasumieraldiste arvel (1,5-3% bilansilisest kasumist).

Reservi kasutatakse:

- a) laenude andmiseks maksuraskustesse sattunud ettevõtetele (kuni üheks kuuks);
- b) käibevahendite ajutiseks täiendamiseks (kuni kolmeks kuuks).

Reservfondi moodustamist ja finantsabi andmist kajastatakse järgmistes kontodes:

- konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 8 "Muud ülekanded, maksed ja eraldamised";
- konto nr.78 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal";
- allkonto 1 "Arveldused ajutise finantsabi osutamiseks";
- allkonto 2 "Arveldused äravõetud vabade käibevahendite alal";
- allkonto 3 "Arveldused ajutiseks kasutamiseks saadud käibevahendite alal";

allkonto 4 "Arveldused seadmete eest tasumiseks";
allkonto 5 "Arveldused muude operatsioonide alal".

Vahendite eraldamisel reservfondi koostatakse ettevõttes järgmine lausend:

Deebet konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 8
"Muud ülekanded, maksed ja eraldamised"

Kreedit konto nr.51 "Arvelduskonto"

Kõrgemalseisva organisatsiooni keskraamatupidamises näidatakse need maksed järgmiselt:

Deebet konto nr.55 "Muud pangakontod"

Kreedit konto nr.87 "Majandusliku stimuleerimise ja erifondid" allkonto 1 "Ministeeriumi reserv finantsabi osutamiseks"

Vahendite väljaandmine toimub käskkirja põhjal, milles näidatakse nende kasutamise otstarve, tagastamise tähtaeg, abinõud, mis tuleb ettevõttel rakendada finantsilise seisundi parandamiseks ja vahendite õigeaegseks tagastamiseks. Vahendite ülekandmiseks koostatakse kõrgemalseisvas organisatsioonis maksekäsund.

Neid operatsioone kajastatakse

a) kõrgemalseisvas organisatsioonis:

Deebet konto nr.78 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal" allkonto 1
"Arveldused ajutise finantsabi osutamiseks"

Kreedit konto nr.55 "Muud pangakontod"

b) ettevõttes:

Deebet konto nr.51 "Arvelduskonto"

Kreedit konto nr.78 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal" allkonto 1
"Arveldused ajutise finantsabi osutamiseks"

Vahendite tagastamist kajastatakse vastupidiste lausenditega.

Kui reservi kasutatakse ettevõtte plaaniliste kahjude katmiseks, siis kajastatakse see kõrgemalseisvas organis järgmiselt:

- Deebet konto nr.87 "Majandusliku stimuleerimise ja erifondid allkonto 1 "Ministeeriumi reserv finantsabi osutamiseks"
- Kreedit konto nr.85 "Põhikirjafond"
- Deebet konto nr.77 "Ametkonnasisesed arveldused käibe vahendite ja kasumi ümberlaotamise alal"
- Kreedit konto nr.78 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal"
- Deebet konto nr.78 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal"
- Kreedit konto nr.55 "Muud pangakontod"

4. MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE FONDIDE ARVESTUS

4.1. Majandusreform ja ergutusfondid

=====

Partei ja valitsuse majanduspoliitika peamisi suundi käesoleval (1965. - 1970.a.) ja järgmisel viisaastakul on majandusreform. Reform suurendab ettevõtete endaalgatust tootmise efektiivsuse tõstmisel ja reservide rakendamisel.

Kui 1968.a. majandusreform hõlmas 13000 ettevõtet, siis 1970.a. ulatus uut moodi töötavate ettevõtete arv 36000-ni. Need ettevõtted annavad 80% tööstustoodangust ja üle 90% kasumist. Meie vabariigis töötas 1969.a. lõpul vastse majandusüsteemi alusel 275 ettevõtet. Nende osatähtsus kogutoodangust moodustas 96% ja kasumist 95%.

Majandusreformiga kaasnes uus materiaalse stimuleerimise süsteem. Selle eesmärk on suurendada iga töötaja ja kogu kollektiivi huvi toodangu väljalaske suurendamise, kvaliteedi parandamise, realiseerimismahu ja kasumi suurendamise vastu. Sel eesmärgil on tublisti suurendatud töötasu seda osa,

mis otseselt sõltub ettevõtte üldistest t^ootulemustest, s.t. preemiaid ja muid väljamakseid kasumist. Kui enne majandusreformi (1965.a.) eraldasid vabariigi t^oostusettevõtted majanduslikuks stimuleerimiseks umbes 8% kasumi üldsummast, siis käesoleval ajal on see üle 19%.

Stimuleerimisfondidest käsitletakse allpool eeskätt järgmisi:

- a) materiaalne ergutusfond;
- b) sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fond;
- c) tootmise arendamise fond.

Nimetatud fondide moodustamisel tuleb aluseks võtta "Ettevõtete, koondiste ja t^oostusharude uuele planeerimise ning majandusliku stimuleerimise süsteemile üleviimise metoodilised juhendid", mis kiideti heaks NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuva Ametkondadevahelise Komisjoni poolt 2. detsembril 1966.a.

Ergutusfondide moodustamise allikaks on ettevõtte puhastulu - kasum. Eraldiste suurus sõltub realiseerimismahust, kasumi suurusest ja rentaabluse tasemest.

Ergutusfondide väljaarvestamiseks on kõigepealt ette nähtud kindlad arvutusmäärad igast kasumi või realiseerimismahu juurdekasvu protsendist võrreldes eelmise aastaga. Samuti tehakse eraldisi rentaabluse suurenemise igalt protsendilt võrreldes aastaplaaniga. See tähendab, et toodangu realiseerimismahu ja kasumi suurenemisel, samuti rentaabluse näitaja paranemisel suurenevad märkimisväärselt eraldised ergutusfondidesse. Siinkohal tuleb aga rõhutada, et arvutusmäärad on suuremad realiseerimismahu ja kasumi sellelt osalt, mis planeeriti juurdekasvuks võrreldes eelmise aastaga. Üleplaanilistest summadest arvutatakse eraldisi aga vähem. Näiteks üleplaanilistelt kasumi- ja realiseerimise summadelt on ette nähtud vähendada eraldisi 30%. See stimuleerib ettevõtteid võtma arvesse kõiki olemasolevaid reserve ja välja töötama maksimaalsed realiseerimis- ja kasumiplaanid. Ühtlasi vähendatakse sellega huvi nimetatud plaanide kunstlikuks vähendamiseks.

4.2. Materiaalne ergutusfond

Eraldisi sellesse fondi arvutatakse kvartalite viisi kasvavates kokkuvõtetes alates aasta algusest.

Kui aasta lõpuks fondisummasid täielikult ära ei kulutatud, siis lubatakse fondi kasutada ka järgmisel aastal. Fondi võib kulutada järgmisteks otstarveteks:

a) tööliste, insener-tehnilise personali ja teenistujate premeerimiseks kindla, varem väljatöötatud premeerimisüsteemi järgi;

b) tööliste, insener-tehnilise personali ja teenistujate ühekordseks premeerimiseks eriti tähtsate tootmisülesannete lahendamisel ja täitmisel. Samuti võib nimetatud töötajaid premeerida aasta lõpul ettevõtte üldtulemuste selgumisel;

c) ühekordsete toetuste maksmiseks.

Fondi moodustamisel ja kulutamisel tuleb arvesse võtta järgmisi üldpõhimõtteid:

a) töölistele arvutatud preemiad, mis on seotud saavutuste ja tulemustega tootmistegevuses, lülitatakse tootmis-kontodesse, seega toodangu omahinda (palgafondi arvel);

b) insener-tehniliste töötajate ja teenistujate preemia-te allikaks on materiaalne ergutusfond;

c) ühtlasi tuleb tähendada, et preemiatelt arvutatavad sotsiaalkindlustuseraldised kirjendatakse samuti tootmiskon-todesse.

Plaaniülesannete mittetäitmine vähendab ergutusfonde. Näiteks kasumi või realiseerimisplaani mittetäitmisel vähe-neb eraldiste määr igalt mittetäitmise protsendilt mitte vähem kui 3%.

Allpool on esitatud majandusliku stimuleerimise fondide väljaarvutamise näited. Nendes on lähtutud ettevõttest, millele on kinnitatud alljärgnevad normatiivid (vt. tabel 4) ja majandusliku tegevuse näitajad (vt. tabel 5).

Fondide moodustamise normatiivid

Jrk. nr.	Normatiivide nimetused	Prot-sendid
1.	Materiaalse stimuleerimise fondi moodustamiseks:	
	a) kogu plaanilisest palgafondist realiseerimismahu juurdekasvu igalt protsendilt	0,3
	b) kogu plaanilisest palgafondist rentaabluuse suurenemise igalt protsendilt	0,2
2.	Sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi moodustamiseks:	
	a) kogu plaanilisest palgafondist realiseerimismahu juurdekasvu igalt protsendilt	0,01
	b) kogu plaanilisest palgafondist rentaabluuse taseme suurenemise igalt protsendilt	0,05
3.	Tootmise arendamise fondi moodustamiseks:	
	a) tootmise põhivahendite plaanilisest maksumusest realiseerimismahu juurdekasvu igalt protsendilt	0,02
	b) tootmispõhivahendite plaanilisest maksumusest rentaabluuse suurenemise igalt protsendilt	0,01
4.	Normatiivi vähendamine üleplaaniliselt realiseerimismahult	30,0
5.	Fondimaksu määr	6,0

Ettevõtte näitajad

Jrk. nr.	Näitaja nimetus	Summa (tuh.rbl.)		Protsentides	
		plaani järgi	tegeli- kult	plaani järgi	tegeli- kult
1.	Toodangu realiseerimine eelmisel aastal	-	12000	-	100
2.	Toodangu realiseerimine käesoleval aastal	12460	13200	108	110
3.	Kogu palgafond	1600	1650	-	-
4.	Tootmispõhivahendite maksumus	1500	1600	-	-
5.	Panga poolt krediteerimata normeeritavate vahendite maksumus	750	800	-	-
6.	Bilansiline kasum, millest ei ole maha arvatud elamu-kommunaalmajanduse kahjumit	450	528	-	-
7.	Keskmine põhi- ja normeeritavate vahendite maksumus (rida 4 + rida 5)	2250	2400	-	-
8.	Kasum bilansi järgi (ilma elamu-kommunaalmajanduse kahjumita), millest on lahutatud fondimaks (144 tuh. rbl.), rendimaks (11 tuh. rbl.) ja pangakrediitide protsendid (4 tuh.rbl.)	300	528 - 144 - 11 - 4 369		
9.	Üldine rentaablus	-	-	20,0	22,0
10.	Arvestuslik rentaablus	-	-	13,3	15,4

Materiaalse ergutusfondi väljaarvutamise näide

1. Fondi moodustamine realiseerimismahu suurenemise igalt protsendilt võrreldes eelmise aastaga (plaani piires):

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Kogu plaaniline} \\ \text{palgafond} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Realiseerimismahu} \\ \text{plaaniline suure-} \\ \text{nemine võrreldes} \\ \text{eelmise aastaga} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste norma-} \\ \text{tiiv} \end{array} \right)}{100} =$$
$$= \frac{1600000 \times (108-100) \times 0,3}{100} = 38400 \text{ rubla.}$$

2. Fondi moodustamine üleplaaniiselt realiseeritud toodangult. Sel puhul vähendatakse eraldiste määra 30%:

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Kogu plaaniline} \\ \text{palgafond} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Üleplaaniiselt rea-} \\ \text{liseeritud toodang} \\ \% \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste vähen-} \\ \text{datud normatiiv} \end{array} \right)}{100} \times \frac{\quad}{100} =$$
$$= \frac{1600000 \times (110-108)}{100} \times \frac{0,3 \times (100-30)}{100} = 6720 \text{ rubla.}$$

3. Fondi moodustamine rentaabluse taseme suurenemisel (plaani piires):

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Kogu plaaniline} \\ \text{palgafond} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Rentaabluse plaani-} \\ \text{line protsent} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste} \\ \text{normatiiv} \end{array} \right)}{100} =$$
$$= \frac{1600000 \times 13,3 \times 0,2}{100} = 42\,560 \text{ rubla.}$$

4. Fondi moodustamine rentaabluse taseme igalt üleplaaniiselt protsendilt (seejuures vähendatakse normatiivi 30%):

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Kogu plaaniline} \\ \text{palgafond} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Rentaabluse protsen-} \\ \text{di suurenemine võr-} \\ \text{reldes plaaniga} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste vä-} \\ \text{hendatud norma-} \\ \text{tiiv} \end{array} \right)}{100} \times \frac{\quad}{100} =$$
$$= \frac{1600000 \times (15,4-13,3)}{100} \times \frac{0,2 \times (100-30)}{100} = 4700 \text{ rubla.}$$

Materiaalse ergutusfondi moodustamise ja kuluta-
mise arvestus

Ergutusfondi moodustamist ja arvestust iseloomustavad järgmised operatsioonid.

1. Fondieraldised arvutuste järgi (38400+6720+42560+4700)	rbL. 92380.-
2. Töölistele väljamakstud preemiad palgafondi arvel	" 35200.-
3. Preemiad ettevõtte personalile	" 75622.-
4. Preemiad eriti tähtsate tootmis- ülesannete täitmise eest	" 15000.-
5. Ühekordsed preemiad ettevõtte töö- tajatele	" 2000.-
6. Sotsiaalkindlustuseraldised (välja arvatud ühekordsed preemiad) <u>(75622+15000) x 5</u>	" 4531.-

100

Materiaalse ergutusfondi arvestusskeem

Konto nr.70

Arveldused tööliste
ja teenistujatega

3) 75622.-
4) 15000.-
5) 2000.-
2) 35200.-

Konto nr.69

Arveldused sotsiaal-
kindlustusorganitega

6) 4531.-

Konto nr.87

Majandusliku stimuleerimise
ja erifondid
Allkonto 1 Materiaalse sti-
muleerimise fond

2) 35200.-	S. 3000.-
3) 75622.-	1) 92380.-
4) 15000.-	
5) 2000.-	

K. 127822.-	K. 127580.-
-	S. 2758.-

Konto nr.80

Eemaldatud vahendid
Allkonto 6. Eraldamised
majanduse stimuleerimise
ja erifondidesse

1) 92380.-

Konto nr.20 Põhitootmine
" " 23 Abitootmine
" " 25 Tsehhi üld-
kulud jne.

2) 35200.-
6) 4531.-

4.3. Sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste

ning elamuehituse fond

Nimetatud fond moodustatakse ainult kasumist. Eraldisi sellesse fondi tehakse kogu ettevõtte, nii tööstuslik-tootvate kui ka mittetööstuslike töötajate töötasufondist kõrgemalseisva organi poolt kinnitatud arvutusmäärade järgi.

Fondi on lubatud kasutada elamute ja kultuurilis-elukondlike hoonete (klubide, puhkekodude, sanatooriumide, pioneerilaagrite, lasteaedade) ehitamiseks ja kapitaalremontide tegemiseks. Samuti võib seda fondi kulutada töötajate kultuurilis-elukondliku ja meditsiinilise teenindamise parandamiseks, tuusikute ostmiseks puhkekodudesse ja sanatooriumidesse, inventari soetamiseks sööklatele ja puhvetitele, spordivarustuse muretsemiseks, lasteaedade ja pioneerilaagrite toitlustamise paremustamiseks.

Sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi moodustamine

1. Fondi moodustamine realiseerimismahu suurenemise igalt protsendilt võrreldes eelmise aastaga (plaani piires):

$$\frac{\left(\text{Kogu plaaniline} \right)}{\left(\text{palgafond} \right)} \times \frac{\left(\text{Realiseerimismahu} \right)}{\left(\text{suurenemine võrreldes eelmise aastaga} \right)} \times \frac{\left(\text{Eraldiste} \right)}{\left(\text{normatiiv} \right)} =$$

100

$$= \frac{1600000 \times 8,0 \times 0,01}{100} = 1280 \text{ rubla.}$$

2. Fondi moodustamine üleplaaniliselt realiseeritud toodangult:

$$\frac{\left(\text{Kogu plaaniline} \right)}{\left(\text{palgafond} \right)} \times \frac{\left(\text{Üleplaaniliselt realiseeritud toodang} \right)}{\left(\text{protsentides} \right)} \times \frac{\left(\text{Eraldiste} \right)}{\left(\text{vähendatud} \right)} =$$

100 100

$$= \frac{1600000 \times 2,0}{100} \times \frac{0,01 \times (100-30)}{100} = 224 \text{ rubla.}$$

3. Fondi moodustamine rentaabluse suurenemise igalt protsendilt (plaani piires):

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Kogu plaaniline} \\ \text{palgafond} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Rentaabluse plaaniline} \\ \text{protsent} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste} \\ \text{normatiiv} \end{array} \right)}{100} =$$
$$= \frac{1600000 \times 13,3 \times 0,05}{100} = 10640 \text{ rubla.}$$

4. Fondi moodustamine rentaabluse üleplaaniliselt tasemelt:

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Kogu plaaniline} \\ \text{palgafond} \end{array} \right) \times \left(\begin{array}{l} \text{Rentaabluse tase-} \\ \text{me üleplaanilisus} \end{array} \right)}{100} \times \frac{\left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste vähen-} \\ \text{datud normatiiv} \end{array} \right)}{100} =$$
$$= \frac{1600000 \times 2,1}{100} \times \frac{0,05(100-30)}{100} = 1076 \text{ rubla.}$$

Kokku kujunes sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondiks 13220 (1280+224+10640+1076) rubla.

Nimetatud fondi moodustamisel koostatakse järgmine lausend:

Deebet konto nr.80 "Eemaldatud vahendid"

allkonto 6 "Eraldamised majandusliku stimuleerimise ja erifondidesse"

Kreedit konto nr.87 "Majandusliku stimuleerimise ja erifondid"

allkonto 2 "Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond"

Kui tekib vajadus nii eelmist kui ka käesolevat ergutusfondi ümber jaotada, siis kajastatakse seda lausenditega allkontode vahel.

Need vahendid, mis on ette nähtud elamute ehitamiseks, kantakse kontost nr.51 "Arvelduskonto" üle kontosse nr.54 "Kapitaalvahetuste vahendite kontod".

Tavaliselt peetakse kapitaalvahetuste arvestust eraldi bilansis. Sel puhul kajastatakse tehtud kulutused põhitegevuse bilansis järgmiselt:

Deebet konto nr.87-2 "Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond"

Kreedit konto nr.54 "Kapitaalmahutuste vahendite pangakontod"

Samaaegselt koostatakse kapitaalmahutuste arvestuses, näiteks materjalide eest tasumisel, järgmine lausend:

Deebet konto nr.60 "Arveldused hankijate ja tööettevõtjatega"

Kreedit konto nr.93 "Kapitaalmahutuste finantseerimine"

Konto nr.93 kreedit iseloomustab kapitaalmahutuste finantseerimist, s.o. vastava allika moodustamist.

Juhul kui kapitaalmahutuste arvestuseks iseseisvat bilanssi ei peeta, koostatakse järgmine lausend:

Deebet konto nr.60 "Arveldused hankijate ja tööettevõtjatega"

Kreedit konto nr.54 "Kapitaalmahutuste vahendite pangakontod"

Samaaegselt koostatakse veel teine lausend:

Deebet konto nr.87-2 "Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond"

Kreedit konto nr.93 "Kapitaalmahutuste finantseerimine"

Selleks et arvestada sotsiaal-kultuuriliste ürituste fondist elamute kapitaalremondiks eraldatud summasid, koostatakse lausend:

Deebet konto nr.87-2 "Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond"

Kreedit konto nr.86-4 "Põhivahendite kapitaalremondiks muude laekumiste ja ülekannete arvel"

Vastavad vahendid hoitakse kontos nr.51 "Arvelduskonto"

Kui tehakse fondidest kulutusi mitmesugusteks jooksvateks vajadusteks, siis kajastatakse need:

Deebet konto nr.87-2 "Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond"

Kreedit konto nr.50 "Kassa"

" " nr.51 "Arvelduskonto"

" " nr.60 "Arveldused hankijate ja tööettevõtjatega" jne.

Sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning
elamuehituse fondi moodustamise ja kuluta-
mise arvestus

Operatsioonid:

1. Fondi moodustamine kasumi arvel	rbL. 13220.-
2. Elamute ehitamiseks ettenähtud summade ülekandmine.	" 29000.-
3. Elamute ehitamise arve aktsepteerimine	" 21000.-
4. Ehitusarve tasumine.	" 21000.-
5. Tasutud summade kajastamine fondides	" 21000.-
6. Fondi eraldamine kapitaalremontideks	" 1000.-
7. Tuusikute väljaandmine töötajatele . .	" 1420.-
8. Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi suunamine materiaalse stimuleerimise fondi.	" 2200.-
9. Loengute eest ühingule "Teadus". . . .	" 100.-

Sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi
arvestusskeem

Konto nr.93 Kapitaalmahutuste fi- nantseerimine	Konto nr.87-2 Sotsiaäl-kultuuri- liste ürituste ja elamuehituse fond	Konto nr.80-6 Eraldamised majanduse stimu- leerimise ja erifondidesse
5) 21000.-	5) 21000.- S.21000.- 1) 13220.-	1) 13220.-
Konto nr.86 Amortisatsioonifond		
6) 1000.-	6) 1000.-	
Konto nr.51 Arvelduskonto		Konto nr.51 Arvelduskonto
7) 1420.-	7) 1420.-	Saldo 2)29000.- 9) 100.-
Konto nr.87-1 Materiaalse stimulee- rimise fond		Konto nr.54 Kapitaalmahut. vahendite pan- gakontod
8) 2200.-	8) 2200.- 9) 100.- K. 25720.- K. 13220.- S. 8500.-	Konto nr.60 Arveldused hankijatega ja tootetevõtjate- ga 2)29000.- 4)21000.- 4)21000.- 3)21000.-
		Konto nr.33 Ehitustegevus ja põhi- vahendite soetamine 3) 21000.-

4.4. Tootmise arendamise fond

=====

Tootmise arendamise fondi kasutatakse peamiselt mittesentraliseeritud kapitaalvahutuste finantseerimiseks, eeskätt aga nendeks otstarveteks, mis on seotud uue tehnika juurutamisega, tootmisprotsesside mehhaniseerimise ja automatiseerimisega, seadmete moderniseerimisega ja mitmesuguste abinõudega uute toodete tootmise ettevalmistamiseks, nende kvaliteedi parandamiseks ja töövõime tõstmiseks. Kui tootmise arendamise fondist ei jätku kõigi ettenähtud abinõude finantseerimiseks, võib ettevõtte taotleda ka pikaajalisi pangalaenusid, mis hiljem kaetakse tootmise arendamise fondist.

Tootmise arendamise fondi moodustamisel esineb mitmeid iseärasusi varem käsitletud fondidega võrreldes. Fond moodustatakse kolmest allikast:

- 1) amortisatsioonieraldistest, mis on ette nähtud põhivahendite täielikuks taastamiseks;
- 2) üleliigsete põhivahendite realiseerimisel saadud summadest;
- 3) kasumieraldistest.

Tootmise arendamise fondi moodustamisel eraldatakse esimesest allikast, s.o. põhivahendite amortisatsioonisummadest põhivahendite täielikuks taastamiseks 25-45%. Vastavate eraldiste normatiivide väljatöötamisel võetakse arvesse seadmete erikaalu ja nende kulumise suurust. Kui näiteks seadmed on kulunud keskmiselt 50% ja nende osatähtsus moodustab põhivahendite maksumusest 40%, arvatakse amortisatsioonieraldistest täielikuks taastamiseks tootmise arendamise fondi 30%. Kui aga samade seadmete osatähtsus on 70%, arvatakse tootmise arendamise fondi 45%, 80%-lise osatähtsuse puhul juba 50%. Seega on reeglilik, et keskmise kulumise korral üle 50% suurenevad eraldised tootmise arendamise fondi iga 10% järel 5%. Kui aga keskmine kulumine on alla 50%, siis väheneb antud arvestusmäär iga 10% järel 5%.

Näide:

Näitajad	1. juhul	2. juhul
a. Seadmete osatähtsus põhivahendite koostises	40%	70%
b. Seadmete kulumine keskmiselt	60%	20%
c. Amortisatsioonieraldistest täielikuks taastamiseks, arvatakse tootmise arendamise fondi	35% (30+5)	30% (45-15)

Eraldiste määrad on diferentseeritud ka seadmete koostise ja nende moderniseerimise vajalikkuse järgi.

Teise allika suurus, s.o. üleliigsete põhivahendite realiseerimissumma (millest on lahutatud realiseerimiskulud) tehakse kindlaks kontos nr.85 "Põhikirjafond".

Kolmanda allika - kasumieraldiste summa määravad kindlaks kõrgema organi poolt kinnitatud normatiivid.

Eraldise tootmise arendamise fondi arvestatakse avansi-
na kvartalite kaupa. Seejuures on aluseks ettevõtte tegevus-
tulemuste kokkuvõtted alates aasta algusest. Fondi arvesta-
takse konto nr.87 allkonto 3 "Tootmise arendamise fond" kree-
ditis ja konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 6 "Eral-
dised majanduse stimuleerimise ja erifondidesse" deebetis.

Esimesena nimetatud allkonto analüütilist arvestust peetakse sihtotstarbe järgi.

Tootmise arendamise fondi vahendeid hoitakse kontos nr. 54 "Kapitaalmahutuste vahendite pangakontod" allkontos 1 "Tootmise arendamise fond". Sellesse kontosse kantakse fondieraldisi kolm korda kuus 1/9 ulatuses kvartali plaanilisest summast. Kvartali lõpul, vastavalt tegelikult väljaarvestatud fondile, tehakse vajalikud ümberarvutused ja täiendavad ülekanded.

Neid, tootmise arendamise fondist tehtavaid mittetsentraliseeritud kapitaalmahutusi, arvestatakse eraldi kas kapitaalmahutuste või põhitegevuse bilansis.

Tootmise arendamise fondi moodustamine

Vastavaid eraldisi kasumist arvutatakse järgmiselt.

1. Fondieraldised plaani järgi.

Sealhulgas:

a) realiseerimismahu suurenemisest rbl. 2200.-

b) rentaabluse taseme paranemisest " 1990.-

kokku rbl. 4190.-

Aluseks on tootmise arendamise fondi plaan.

2. Fondieraldised realiseerimisplaani ületamisest:

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Tootmisfondide} \\ \text{plaaniline mak-} \\ \text{sumus aastas} \end{array} \right)}{100} \times \left(\begin{array}{l} \text{Üleplaaniliselt} \\ \text{realiseeritud too-} \\ \text{dang protsentides} \end{array} \right) \times \frac{\left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste} \\ \text{vähendatud} \\ \text{normatiiv} \end{array} \right)}{100} =$$
$$= \frac{1500000 \times 2,0}{100} \times \frac{0,02 \times (100-30)}{100} = 420 \text{ rubla.}$$

3. Fondieraldised rentaabluse üleplaanilise taseme tulemu- sel:

$$\frac{\left(\begin{array}{l} \text{Tootmisonfide} \\ \text{plaaniline mak-} \\ \text{sumus aastas} \end{array} \right)}{100} \times \left(\begin{array}{l} \text{Rentaabluse} \\ \text{suurenemine võr-} \\ \text{reldes plaaniga} \end{array} \right) \times \frac{\left(\begin{array}{l} \text{Eraldiste} \\ \text{vähendatud} \\ \text{normatiiv} \end{array} \right)}{100} =$$
$$= \frac{1500000 \times 2,1}{100} \times \frac{0,01 \times (100-30)}{100} = 220 \text{ rubla.}$$

Kokku kujunes tootmise arendamise fondi üldsummaks 4830 rubla (4190+420+220).

Tootmise arendamise fondi arvestus

Operatsioonid:

1. Fondi moodustamine kasumieraldistest rbl. 4830.-
2. Fondi moodustamine amortisatsioonieraldiste sellest osast, mis on ette nähtud põhivahendite täielikuks taastamiseks rbl.25000.-

3. Fondi moodustamine üleliigsete põhivahendite realiseerimissummadest (millest on lahutatud likvideerimiskulud)	rbl. 8020.-
4. Fondi ülekanmine kapitaalmahutuste erikontosse	rbl. 37850.-
5. Tootmisotstarbeks saadud seadmete arve	rbl. 9000.-
6. Soetatud seadmete arve tasumine	rbl. 9000.-
7. Kapitaalmahutuste finantseerimine	rbl. 9000.-
8. Tööettevõtja arve automaatliini ehitamise kohta montaažitsehhis	rbl. 22000.-
9. Tööettevõtja arve tasumine	rbl. 22000.-
10. Kapitaalmahutuste finantseerimine	rbl. 22000.-

Tootmise arendamise fondi arvestuskeem

Konto nr.93
Kapitaalmahutuste
finantseerimine

Konto nr.87-3
Tootmise arendamise
fond

Konto nr.80-6
Eraldamised majanduse
stimuleerimise ja eri-
fondidesse

Konto nr.54
Kapitaalmahutuste va-
hendite konto

7) 9000.-
10) 22000.-

7) 9000.- S.5000.-
10) 22000.- 1)4830.-

1) 4830.-

4) 37850.- 6) 9000.-
9) 22000.-

Konto nr.86
Amortisatsioonifond

2)25000.- 2) 25000.- Saldo

Konto nr.85
Põhikirjafond

3) 8020.- 3) 8020.- Saldo

Konto nr.51
Arvelduskonto

K. 31000.- K.37850.-
S.11850.-

Saldo 4)37850.-

Konto nr.60
Avaldused hankijate ja
tootetevõtjatega

6) 9000.- 5) 9000.-
9) 22000.- 8) 22000.-

Konto nr.33
Ehitustegevus ja põhiva-
hendite soetamine

5) 9000.-
8) 22000.-

4.5. Jäätmetest laiatarbekaupade fond

=====

Nimetatud fond moodustatakse NSV Liidu valitsuse vastava määruse ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi juhendi nr. 410 23.detsembrist 1964.a. järgi.

Kogu jäätmetest laiatarbekaupade realiseerimiskasum eraldatakse nimetatud fondi.

Fond moodustatakse järgmistel tingimustel:

a) kui ettevõtte varustab turustusorganeid pidevalt jäätmetest valmistatud laiatarbekaupadega;

b) kui on täidetud selle toodangu väljalaske, sortimendi ja sordilisuse ülesanded ning kvaliteedi nõuded;

c) kui toodete valmistamiseks kasutatud täisväärtuslike, prakeeritud ja mittekonditsiooniliste toorainete ja materjalide maksumuse osatähtsus on alla 25% kogu nende toodete valmistamiseks kulutatud materjalide maksumusest. Nende hulka ei arvata abimaterjale (värvid, lakid, furnituurid, viimistlusmaterjalid jne.).

Jäätmetest laiatarbekaupade fondi kasutatakse:

a) tootmise laiendamiseks, toodete kvaliteedi parandamiseks, seadmete valmistamiseks, toodete näidiste valmistamiseks, samuti elamute ehitamiseks ja remontimiseks 60% ulatuses moodustatud fondist;

b) 35% fondist kulutatakse nende insener-tehnilise personali töötajate, tööliste ja teenistujate premeerimiseks, kes on seotud jäätmetest laiatarbekaupade tootmise ja selle organiseerimisega. Samuti kasutatakse fondi töötajate kultuurilis-elukondlike vajaduste rahuldamiseks;

c) 5% fondist reserveeritakse tsentraliseeritud üritusteks.

Eraldisi laiatarbekaupade fondi tehakse igas kvartalis. Lõplik eraldiste summa, kaasa arvatud IV kvartali eraldised, tehakse kindlaks aasta lõpul.

Eraldiste arvestamiseks kasutatakse kontot nr.87-5 "Jäät-

metest laiatarbekaupade fond" ja kontot nr.80-6 "Eraldamised majandusliku stimuleerimise ja erifondidesse".

Jäätmetest laiatarbekaupade fondi moodustamise, kulutamise ja arvestuse näide

Fondisumma kindlaksmääramisel lähtutakse järgmistest andmetest.

1. Antud kvartalis väljalastud toodangule kulutatud materjalide maksumus:

a) tooraine ja materjalide üldmaksumus	rbl.	38000.-
b) sealhulgas abimaterjalide maksumus	"	1200.-
c) põhimaterjalide maksumus	"	36800.-
d) sealhulgas täisväärtuslike, pra-
keeritud ja tingimustele mittevastavate ma-
terjalide maksumus	"	8173.-
e) nende materjalide osatähtsus		22,2%

2. Realiseeritud toodangu omahind ja kasum:

Näitajad	Plaani järgi	Tegelikult
1. Maksumus realiseerimishinda- des ilma käibemaksuta	42828.-	43020.-
2. Maksumus täisomahinnas	39328.-	39228.-
3. Kasum (summa, mis eraldatakse fondi)	3500.-	3792.-

Operatsioonid:

1. Eraldised fondi	rbl.	3792.-
2. Ülekanne ministeeriumi tsentraliseeritud
fondi 5% ulatuses	rbl.	187.-
3. Ülekanne kapitaalmahutuste vahendite kon-
tosse	rbl.	2000.-
4. Väljamaksed kapitaalmahutusteks	rbl.	2000.-
5. Preemiad töölistele ja teenistujatele	rbl.	800.-
6. Tööliste ja teenistujate tuusikute kat-
teks 70% ulatuses	rbl.	500.-

Jäätmetest laiatarbekaupade fondi arvestuskeem

Konto nr.51 Arvelduskonto	Konto nr.87-5 Jäätmetest laiatar- bekaupade fond	Konto nr.80-6 Eraldamised majan- duse stimul. ja eri- fondidesse
<u>Saldo</u>		
2) 187.-	2) 187.-	1) 3792.-
3) 2000.-		1) 3792.-
Konto nr.54 Kapitaalmahutuste vahendite konto		
3) 2000.-	4) 2000.-	4) 2000.-
Konto nr.70 Arveldused töölis- te ja teenistujatega		
	5) 800.-	5) 800.-
Konto nr.56 Muud rahalised va- hendid	6) 500.-	
<u>Saldo</u>	6) 500.-	K. 3792.- S. 305.-
	K. 3487.-	
	=====	

4.6. Muud erifondid

Sotsialistliku võistluse premeerimisfond

Võistluse tulemused ja preemiad kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogude poolt ettenähtud korras moodustatud komisjon.

Eraldised moodustatakse ettevõtte üleplaaniisest kasumist. Aasta jooksul toimub nende summade arvestus järgmiselt:

Deebet konto nr.80-7 "Muud eraldised"
Kreedit konto nr.87-7 "Muud erifondid"
Kulutused kirjendatakse:
Deebet konto nr.87-7 "Muud erifondid"
Kreedit konto nr.50 "Kassa"
" " nr.51 "Arvelduskonto"
" " nr.60 "Arveldused hankijate ja töötetevõtjatega"

Uue tehnika juurutamise ja teised fondid

Üheks tihti esinevaks fondiks on uue tehnika juurutamise fond. Fondi summad arvutatakse ettevõtetes ettenähtud määrade (näiteks 0,3%) järgi toodangu maksumusest plaaniis omahinnas ja kantakse üle kõrgemale organile. Need operatsioonid kajastatakse järgmiselt.

1. Fondi väljaarvutamisel:

Deebet konto nr.43 "Tootmisvälised kulud"
Kreedit konto nr.78-5 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal"

2. Fondi ülekanamisel:

Deebet konto nr.78-5 "Ametkonnasisesed arveldused jooksvate operatsioonide alal"
Kreedit konto nr.51 "Arvelduskonto"

Kui ettevõttele on kantud üle tsentraliseeritud fondidest vastavad summad uue tehnika juurutamiseks, siis kajastatakse see järgmiselt:

Deebet konto nr.51 "Arvelduskonto"

Kreedit konto nr.87-7 "Muud erifondid"

Uue tehnika juurutamise fondi kulutatakse järgmisteks otstarveteks:

- a) projekteerimis- ja konstrueerimistöökdeks;
- b) uute tehnoloogiliste protsesside väljatöötamiseks;
- c) tööriistadega varustamiseks;
- d) normatiivide ja eelarveliste kalkulatsioonide koostamiseks;
- e) materjalide katsetamiseks ja kohandamiseks;
- f) näidiste või uudistoodangu katsepartiide valmistamiseks ja katsetamiseks;
- g) toote erinevate sõlmede tootmisse juurutamiseks koopereerimise korras.

Kulutuste tegemisel debiteeritakse kontot nr.87-7 "Muud erifondid" kas otseselt või tootmiskontode kaudu (juhul kui avati spetsiaalsed tellimused tootmistsehhides).

Sageli moodustatakse ettevõttes erifond ratsionaliseerimisettepanekute ja leiutustegevuse kaasaaitamise premeerimiseks. Eraldiste summa lülitatakse sel juhul toodangu omahinda kaudsete kulude kontode kaudu.

Suuri assigneeringuid tehakse riigieelarvest, samuti ettevõtte tootmiskuludest kaadrite ettevalmistamiseks, - lasteadeade ülalpidamiseks, kultuurimajade ülalpidamiseks, insener-tehnilise personali ja töötajate premeerimiseks, uue tehnika juurutamisplaanide täitmiseks ja ekspordiks valmistatud toodangu preemiateks.

Muude erifondide moodustamise ja
kulutamise arvestus

Operatsioonid:

1. Sotsialistliku võistluse premeerimisfondi moodustamine rbl. 5000.-
2. Sotsialistliku võistluse fondi kulutamine rbl. 5000.-

Sealhulgas:

- a) preemiateks rbl. 3500.-
- b) kultuurimaja ülalpidamiseks rbl. 1500.-
3. Ratsionaliseerimisetepanekute ja leiutustegevuse premeerimisfondi moodustamine rbl. 1750.-

Sealhulgas:

- a) tsehhilise iseloomuga rbl. 1050.-
- b) üldtehaseline rbl. 700.-
4. Arvestatakse ratsionaliseerimispreemiaid rbl. 400.-
5. Uue tehnika juurutamisfondi moodustamine (ministeeriumi ülekanne) rbl. 7000.-
6. Kulutatud remonditsehhis uue tehnika juurutamiseks rbl. 2500.-
7. Aktsepteeritud uue tehnika juurutamiskulude arve rbl. 1500.-

Muude erifondide arvestusskeem

Konto nr.70
Arveldused tööliste ja
teenistujatega

2) 3500.-
4) 400.-

Konto nr.96
Sihtfinantseerimine ja
sihtlaekumised

2) 1500.-

Konto nr.23
Abitootmine

6) 2500.-

Konto nr.60
Arveldused tööliste ja
teenistujatega

7) 1500.-

Konto nr.87-7
Muud erifondid

2) 5000.-
4) 400.-

1) 5000.-

3) 1750.-

6) 2500.-

7) 1500.-

K. 9400.-

5) 7000.-

K. 13750.-

S. 4350.-

Konto nr.80-7
Muud erifondid

1) 5000.-

Konto nr.25
Tsenhi üldkulud

3) 1750.-

Konto nr.26
Tehase üldkulud

3) 700.-

Konto nr.51
Arvelduskonto

5) 7000.-

5. SIHTFINANTSEERIMINE

Mitmesuguseid kulusid tööstusettevõttes, mis on seotud kaadrite ettevalmistusega, lasteaedade ülalpidamisega, teaduslike uurimistöödega ja katsetamisega, ei lülitata toodangu omahinda, vaid kaetakse sihtfinantseerimisega riigieelarvest.

Kõrvuti sihtfinantseerimisega riigieelarvest moodustatakse vastavaid vahendeid ka majandusliku stimuleerimise fondidest, sihtlaekumistest, tootmiskulude arvel ja kasumist.

Neid operatsioone arvestatakse kontos nr.96 "Sihtfinantseerimine ja sihtlaekumised", mis on esitatud alljärgnevas näites.

Operatsioonid:

1. Eraldised üleplaanilisest kasumist (ehk üleplaanilisest toodangu omahinna alandamisest) elamuehituse fondi 30% ulatuses rbl.12000.-
 2. Eraldiste ülekanndmine kapitaalvahetusteks rbl.12000.-
 3. Ehitustöödeks kulutatud eraldiste mahakandmine rbl.12000.-
 4. Eraldised kultuurilise otstarbega hoonete jne. ülalpidamiseks rbl. 2200.-
- Sealhulgas:
- a) sotsiaal-kultuuriliste ürituste fondist rbl. 700.-
 - b) sotsialistliku võistluse fondist rbl.1500.-
5. Kulud, mis kaetakse kasumist rbl. 2000.-
 6. Mitmesugused kulud, rbl. 4200.-
 7. Eraldised insener-tehniliste töötajate premeerimiseks uue tehnika juurutamise plaani täitmisel rbl. 1750.-
 8. 75% eraldistest kantakse üle ministeeriumi tsentraliseeritud fondi rbl. 1312.-
 9. Arvutatud preemiaid insener-tehnilisele personalile rbl. 188.-

10. Premeerimisfond ekspordiks hangitud toodangu eest (NSVL Rahandusministeeriumi kiri nr. 264 3.sept. 1958 järgi arvatakse need summad juurde maksenõuetele)	rbl. 1000.-
11. Arvutatakse eksporditoodangu preemiaid	rbl. 500.-
12. Osa eksporditoodangu eraldistest kantakse üle allhankijatele	rbl. 300.-
13. Laekumised lasteaedade ja sõimede ülalpidamiseks	rbl. 1800.-
Sealhulgas:	
a) riigieelarvest	rbl. 400.-
b) erifondidest	rbl. 500.-
c) vanemate sissemaks	rbl. 900.-
14. Lasteaedade ülalpidamise kuludokumendid	rbl. 1700.-

Sihtfinantseerimise ja sihtlaekumiste arvestuskeem

Konto nr.51		Konto nr.54		Konto nr.96		Konto nr.80-7	
<u>Saldo</u>	2) 12000.-	2) 12000.-	3) 12000.-	3) 12000.-	1) 12000.-	1) 12000.-	
						<u>Konto nr.87-4,7</u>	
					4) 2200.-	4) 2200.-	
		Kontod nr.05,13,50,55,60, 69,71,76,86				13) 500.-	
						<u>Konto nr.99</u>	
			6) 4200.-	6) 4200.-	5) 2000.-	5) 2000.-	
			14) 1700.-	14) 1700.-		<u>Konto nr.43</u>	
	8) 1312.-			8) 1312.-	7) 1750.-	7) 1750.-	
		<u>Konto nr. 70</u>				<u>Konto nr.67</u>	
			9) 188.-	9) 188.-	10) 1000.-	10) 1000.-	
			11) 500.-	11) 500.-		<u>Konto nr.55</u>	
					13) 1800.-	13) 400.-	
	12) 300.-			12) 300.-		<u>Konto nr.76</u>	
						13) 900.-	
				K.20200.-	K.20750.-		
					S. 550.-		
				=====			

Konto nr.87 "Majandusliku stimuleerimise ja erifondid", samuti konto nr.96 "Sihtfinantseerimine" sünteetilist arvestust peetakse žurnaalorderis nr.12 (vt. lisa 4).

Nimetatud žurnaalorderi näites on kontot nr.87 krediteeritud summas rbl. 196192.-, mis kajastab kõigi eespool vaadeldud fondide üldkokkuvõtet:

a) materiaalse stimuleerimise fond	rbl. 127580.-
b) sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste fond	" 13220.-
c) tootmise arendamise fond	" 37850.-
d) jäätmetest laiatarvokaupade fond	" 3792.-
e) muud erifondid	" 13750.-
Kokku	rbl. 196192.-

Lisaks konto nr.87 sünteetilisele arvestusele peetakse selles žurnaalorderis ka kõigi erinevate fondide analüütilist arvestust (vt. vastavat näidet lisa 4 juures).

6. KASUMITE JA KAHJUMITE ARVESTUS

6.1. Kasumi olemus

Seoses tootmise juhtimise, planeerimise ja materiaalse stimuleerimise süsteemi elluviimisega on eriline tähelepanu pööratud ettevõtte täielikule isemajandamisele ja kasumile kui majanduslikule kategooriale.

Majandusreformi algaastail nimetati kasumit sageli lisaprodukti rahaliseks vormiks. Seda saab öelda kasumi kohta kapitalistlikus majanduses, kus kasum pole muud kui lisaväärtuse muundunud vorm, mida eratootjad oma huvides ära kasutavad.

Sotsialistlikus ühiskonnas on aga kasum isemajandamise kategooria ja üks puhastulu jaotamise vorme, mis võimaldab paremini kooskõlastada ühiskonna ja ettevõtte huviseid üksiktootaja huvidega. Ei kujune ju sotsialismi tingimustes ühiskonna ja töötaja vahelised majanduslikud suhted vahetult,

vaid ettevõtte vahendusel. Seetõttu pole õige näha kasumist ainult lisaproducti avaldumisvormi.

Et mõista kasumi sotsiaal-majanduslikku olemust sotsiaalsimi tingimustes, on tarvis lähtuda vajaliku producti sisust.

Seejuures teame, et vajalik product luuakse vajaliku tööga tootmissfääris, mis peab tagama tootjate tööjõu laiendatud taastootmise. Tootjad saavad vajaliku producti oma käsutusse kahes põhivormis, s.o. töötasuna (product endale) ja ühiskondlike tarbimisfondidena. Ülejäanu tootja poolt loodud productist moodustab lisaproducti.

Vajalik product riiklikes ettevõtetes koosneb a) palgast, mis kuulub ettevõtte tootmiskuludesse, b) materiaalse ergutusfondi preemiast ja c) ühiskondlike tarbimisfondide väljamaksudest ning soodustustest.

Lisaproducti koostisosadeks on a) osa kasumist, mille hulka kuuluvad fondimaks ja fikseeritud maksud, b) käibemaks.

Paralleelselt vajaliku ja lisaproducti kategooriatega kasutatakse veel mõisteid "product endale" ja "product ühiskonnale".

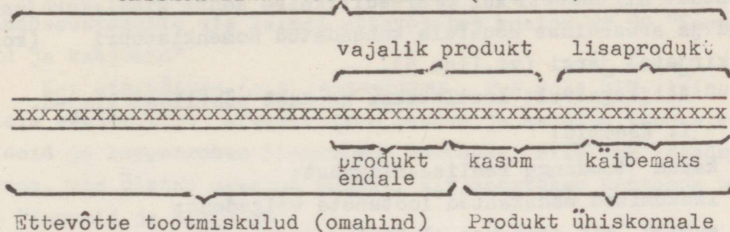
"Product endale" all tuleb mõista seda osa jaotamisele kuuluvast productist, mis jaotatakse töö järgi. Riiklikes ettevõtetes kujutab ta seda osa töötasust, mis kuulub tootmiskuludesse (omahinda). Teise osa uuest väärtusest moodustab "product ühiskonnale", mille vormideks on kasum ja käibemaks.

Ka siin selgub, et kasum ei ole ainult lisaproducti vorm, vaid ta on ka "product ühiskonnale" vorm, millest üks osa pöörduv tagasi tootajatele ühiskondlike tarbimisfondide ja materiaalse ergutusfondi näol, suurendades vajaliku producti piire.

Vajaliku ja lisaproducti struktuuri kujutab järgmine joonis (lk. 47).*

* I.Larin. Vajalik ja lisaproduct. - "Edasi", 1968, 3. september.

Ühiskondlikud tootmiskulud (väärtaus)

Kasumi suurus ettevõttes oleneb väljalastud toodangu mahust ning ettevõtte hulgihinna ja täisomahinna vahest. Seega kasumi kujunemist ja selle suurust mõjutab põhiliselt omahind.

Samaaegselt vähendavad või suurendavad toodangu realiseerimiskasumit mitmesugused kahjumid ja kasumid. Kuna need kahjumid-kasumid pole seotud tootmisprotsessiga, vaid tekivad sageli arveldus- ja finantsoperatsioonidest, siis nimetatakse neid realiseerimisvälisteks kasumiteks ja kahjumiteks. Paljudes ettevõtetes on nende erikaal võrdlemisi tunduv. Kahjumite vähendamine suurendaks kasumit.

6.2. Kasumite ja kahjumite arvestus

Kasumite ja kahjumite arvestuses kasutatakse kontot nr.99 "Kasumid ja kahjumid". Tööstusettevõttes peetakse seda kontot aasta algusest aasta lõpuni. Kontos kajastatakse igakuuliselt kujunenud puhastulu üldsumma.

Kuu lõpul kirjendatakse kontosse "Kasumid ja kahjumid" toodangu ja teiste materiaalsete väärtuste realiseerimistulemused (kahjum või kasum). Teisiti öeldes kantakse konto nr.46 "Realiseerimine" kredit- või deebetsaldo üle kontosse nr.99 "Kasumid ja kahjumid. Realiseerimisvälised kulud ja tulud, mida harilikult ei planeerita, kirjendatakse samuti antud kontosse.

Konto nr.99 "Kasumid ja kahjumid" krediti käivet (s.t. kasumit) peetakse žurnaalorderis 15 (vt.lisa 5). Samas

žurnaaloorderis peetakse eraldi tabelis ka analüütilist arvestust nii deebet- kui ka kreeditikäibe kohta kindlakskujunud ja aruandluse nõuetele kohandatud nomenklatuuri (kontokirjete) järgi (vt. lisa 5).

Alljärgnevalt loetletakse nendest põhilised kirjed.

I. Kasumid:

- 1) kasum toodangu realiseerimisest;
- 2) laekumised mahakantud lootuseta võlgadest;
- 3) summad, mis saadakse elektriseadmete võimsuse kasutamiskoeffitsiendi paranemisest;
- 4) aruandeaastal selgunud eelmise aasta kasum;
- 5) kasum taaraoperatsioonidest;
- 6) saadud trahvid, viivised, leppetrahvid jne.

II. Kahjumid:

- 1) kahjum toodangu realiseerimisest;
- 2) kahjum loodusõnnetustest;
- 3) kahjumid äegunud debitoorse võlgnevuse mahakandmisest;
- 4) kahjumid puuduääkide, raiskamiste ja riisumiste mahakandmisest;
- 5) kahjumid maksevõimetuks tunnistatud deebitoride mahakandmisest;
- 6) kahjumid aruandeaastal selgunud eelmise aasta operatsioonidest;
- 7) kahjumid annulleeritud tellimustest;
- 8) kahjumid ülenormatiivsete materiaalsete väärtuste allahindlusest;
- 9) kahjumid taaraoperatsioonidest;
- 10) kahjumid seadmete tasuta üleandmisel või realiseerimisel;
- 11) makstud trahvid, viivised ja leppetrahvid.

Nendes ettevõtetes, kus on mindud üle uuele majandussüsteemile, kirjendatakse pangalaenu delt makstud protsendid kontosse nr. 80 "Eemaldatud vahendid" allkontosse 3 "Pangakrediidi protsendid". Ülejäänud ettevõtted kajastavad pangaprotsente tootmiskuludes.

Saadud ja makstud trahve, viiviseid ja leppetrahve, mis

on seotud lepinguliste kohustustega, kajastatakse uuele ma-
jandussüsteemile üle läinud ettevõtetes kontos nr.99 "Kasu-
mid ja kahjumid".

Kui ettevõttes (s.t. ettevõttes, kes pole üle läinud
uuele süsteemile) arvestatakse saadud ja makstud trahve, vii-
viseid ja leppetrahve lisakulude kontodes, siis see saadud
summa, mis ületab makstud summat, kirjendatakse kontosse nr.
99 "Kasumid ja kahjumid".

Ettevõtte kasumite ja kahjumite saldo, mis näitab pu-
haskasumit (või kahjumit) ja mida teisiti öeldes nimetatak-
se bilansiliseks kasumiks või kahjumiks, kajastatakse an-
tud kontos ka järgmise aasta algul. Kasumi või kahjumi maha-
kandmine toimub pärast ettevõtte aastaaruande kinnitamist.
Kasumite-kahjumite, samuti mitmesuguste eemaldatud vahendi-
te ja eraldiste mahakandmist nimetatakse raamatupidamise
praktikas ka bilansi reformeerimiseks.

Kasumite-kahjumite arvestust iseloomustatakse all-
järgnevas näites.

Operatsioonid:

1. Realiseerimiskasum	rbL. 62850.-
2. Summad, mis on saadud hankijailt seoses neilt eelmisel aastal soetatud materjalide ümberrhindlusega	" 3516.-
3. Elamu-kommunaalmajanduse tulemused (kahjum)	" 3000.-
4. Loodusõnnetuste tagajärjel riknenud mater- jalid	" 2200.-
5. Aegunud võlgade mahakandmine	" 300.-
6. Puudujääkide mahakandmine maksevõimetuse tõttu	" 400.-
7. Annulleeritud tellimuste mahakandmine	" 3000.-
8. Kahjumid põhivahendite likvideerimisest	" 600.-
9. Materjalide ümberrhindluse summa, mis jäi panga poolt krediteerimata	" 216.-

Nende operatsioonide arvestust demonstreeritakse vasta-
vatel kontoskeemidel (vt.lk. 50) ja ka žurnaalorderis nr.15(vt.
lisa 5). Selle žurnaalorderi analüütiliste andmete põhjal on
koostatud kasumite ja kahjumite aruanne vorm nr.20 (vt.lisa 6).

Kasumite ja kahjumite arvestusskeem

Konto nr.05
Toorained ja materjalid

Saldo | 4) 2200.-

Konto nr.20
Põhitootmine

Saldo | 7) 3000.-

Konto nr.14
Materiaalsete väärtuste
umbershindamine

Saldo | 9) 216.-

Konto nr.29
Mittetööstuslikud
majandid

Kulud | 3) 3000.-

Konto nr.76

Arveldused mitmesuguste deebitoride ja kreditoridega

Saldo | 5) 300.-

Konto nr.75

Arveldused materiaalse kahju hüvitamise alal

Saldo | 6) 400.-

Konto nr.85
Põhikirjafond

| 8) 600.-

Konto nr.99
Kasumid ja kahjumid

4) 2200.-

7) 3000.-

9) 216.-

3) 3000.-

5) 300.-

6) 400.-

9) 800.-

K. 9716.-

Konto nr.46
Realiseerimine

1) 62850.-

Konto nr.76
Arveldused mitmesuguste deebitoride ja kreditoridega

2) 3516.-

Saldo

S. 142424.-

1) 62850.-

2) 3516.-

K. 66366.-

S. 199074.-

6.3. Kasumi jaotamine

Kasumi jaotamine tööstuses peab tagama tööstusettevõtete ja nende kõrgemalseisvate organite materiaalse huvi akumulatsiooni ja tööviljakuse suurendamise, toodangu omahinna alandamise ja rentaabluse taseme tõstmise vastu. Ta peab õigesti ühendama ühiskonna ja ettevõtte huvid ühiskondlikus tootmises.

NLKP Keskkomitee 1965. aasta septembripleenum näitas ära kehtiva ettevõtete materiaalse stimuleerimise süsteemi põhilised puudused ja töötas välja põhisuunad tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise tõhustamiseks ja töötajate materiaalse huvi suurendamiseks ettevõtte töö tulemuste parandamise vastu. Vastavalt sellele jäetakse ettevõtete käsutusse rohkem vahendeid kasumist. Neid vahendeid tuleb kasutada tootmise laiendamiseks, tehnika täiustamiseks, materiaalseks ergutamiseks ja ettevõtte töötajate töö-, ning elukondlike tingimuste parandamiseks. Ettevõtte käsutusse jäetavate vahendite ulatus tuleb viia otsesesse sõltuvusse ettevõtte tootmisfondide kasutamise efektiivsusest, toodangu realiseerimise mahu suurendamisest, toodangu rentaabluse tõstmisest ja kvaliteedi parandamisest. Materiaalse ergutamise uus süsteem peab kindlustama kogu ettevõtte, iga tsehi ja tootmisjaoskonna huvi kõrgemate plaaninäitajate väljatöötamise ja täitmise vastu.

Vastavalt NLKP Keskkomitee 1965. aasta septembripleenumi otsusele toimub plaanilise kasumi jaotamine uuele plaanierimise ja majandusliku stimuleerimise süsteemile ülelääind ettevõtetes järgmiselt:

a) esmajärjekorras kantakse kasumist riigieelarvesse fondimaks (maks tootmisfondide kasutamise eest) ja fikseeritud maksed ning makstakse pangalaenu protsendid;

b) järgnevalt suunatakse ettevõtte kasum materiaalse ergutamise fondi, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi ning tootmise arendamise fondi moodustamiseks;

c) kasumi ülejäänud osa arvel kustutatakse laenud, mis on antud kapitaalmahutusteks (peale laenude, mis kustutatakse tootmise arendamise fondi arvel), finantseeritakse tsentraliseeritud kapitaalmahutusi, omakäibevahendite juurdekasvu ja teisi kulutusi finantsplaanis ettenähtud summade piires;

d) kasumi üldsumma ja ülaltoodud maksete, eraldiste ning muude plaaniliste kulude tegemiseks kasutatud kasumi summa vahe suunatakse riigieelarvesse kasumi vaba jäägina (vt. joonis lk.53).

Ettevõtete üleplaani kasumit kasutatakse:

a) fondimaksu ja fikseeritud maksete kandmiseks riigieelarvesse ning pangalaenude protsentide maksmiseks;

b) eraldiste tegemiseks materiaalse ergutamise fondi, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi ning tootmise arendamise fondi vastavalt ettevõtte töö rülemustele ja kindlaksmääratud normatiividele;

c) elamu- ja kommunaalmajanduse üleplaani kahjumi katmiseks ja kultuurhariduslike asutuste ning pioneerilaagrite üleplaani kuludeks;

d) sotsialistliku võistluse preemiate väljamaksmiseks;

e) omakäibevahendite puudujäägi katteks antud pangalaenude kustutamiseks;

f) pangalaenude kustutamiseks ja uue toodangu väljalaskmise ning toodete kvaliteedi, vastupidavuse ja töökindluse tõstmisega seotud kulude tegemiseks;

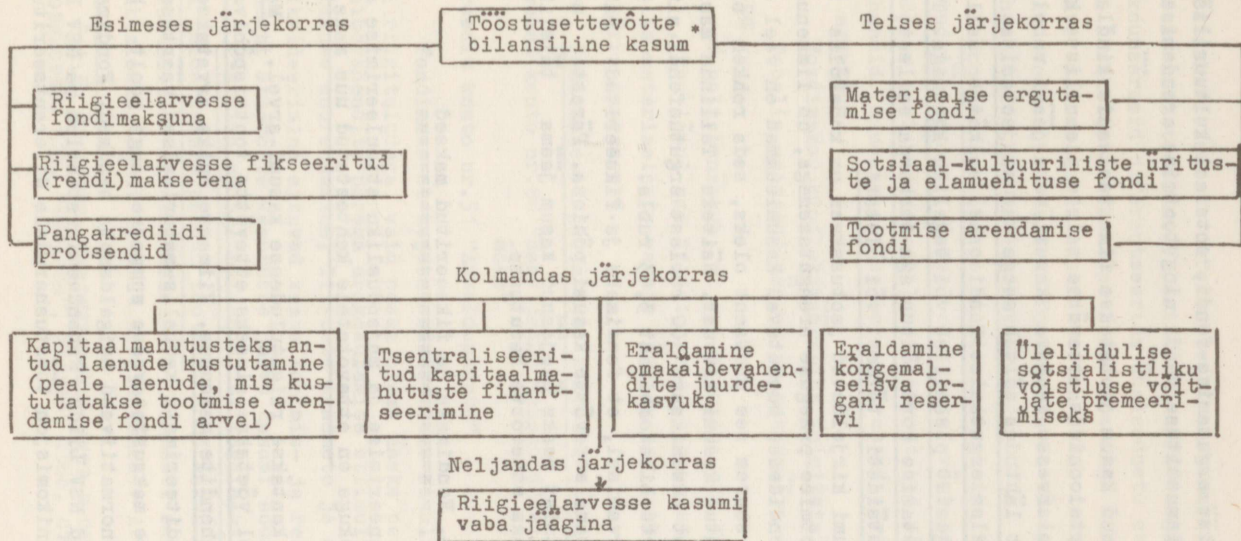
g) muudeks eesmärkideks, vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsusele.

Juhul kui ettevõtted ei täida kasumiplaani, jaotatakse tegelik kasum järgmiselt:

a) esmajärjekorras kantakse kasumist riigieelarvesse fondimaks ja fikseeritud maksed ning makstakse pangalaenude protsendid;

b) järgnevalt suunatakse ülejäänud kasum vähendatud ula-

* M.Loim. Kasum sotsialistlikus ühiskonnas. Kirjastus "Eesti Raamat", Tallinn, 1969, lk.47.

Tööstusettevõtte kasumi jaotamine

* Tootmisjäätmetest ja mõnedest mittestandardsetest tooraineliikidest valmistatud laiatarbekaupade realiseerimisest saadud kasum arvatakse bilansilisest kasumist maha ja jaotatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kindlaks määratud korras.

tuses materiaalse ergutamise fondi, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi ning tootmise arendamise fondi;

c) ülejäänud kasum jaotatakse finantsplaanis kindlaksmääratud proportsioonides ettevõtte teiste plaaniliste kulude ning riigieelarvesse kantava kasumi vaba jäägi vahel.

Eeltoodust lähtudes sõltub seega kasumi jaotamise kord (eriti materiaalse ergutamise fondi osas) eelkõige sellest, kas meil on tegemist plaanilise või tegeliku kasumiga. Tegelik kasumi jaotamise kord sõltub aga omakorda sellest, kas kasumiplaan alatäideti, täideti või ületati.

Kuigi kasumi kirjeldatud jaotusskeem on kooskõlas sotsialistliku tootmise praeguse arengutasemega, on ilmnunud, et stimuleerimisfondidesse suunatavad kasumisummad on veel eba piisavad. Mida suurem see protsent oleks, seda rohkem oleks ettevõtte huvitatud kasumi kasvust. Näiteks Tallinna Masinatehas saab igast kasumikasvu 100 rublast ergutusfondi ainult 3,85 rubla, Tartu Lihakombinaat 3,43 rubla.

Ollakse arvamisel, et fondimaks ja fikseeritud maksed peaksid moodustama ettevõtte kasumi põhiosa. Pärast nende kohustuste täitmist peaks ülejäänud kasum jääma täielikult või valdavas osas ettevõtte käsutusse.

6.4. Fondimaks ja fikseeritud maksed

Seoses planeerimise ja majandusliku stimuleerimise süsteemile üleminekuga on ettevõtetele kehtestatud uus maks, nn fondimaks.

Fondimaks kantakse riigituludesse kasumi arvel. Maksu väljaarvutamisel võetakse aluseks ettevõtte tootmispõhivahendite ja käbevahendite maksumus. Viimaste hulka arvatakse ka panga poolt krediteerimata kaubalis-materiaalsed väärtused. Samuti arvatakse maksustatavasse summasse panga poolt krediteerimata ülenormatiivsed paigaldamata seadmed. Fondimaksu suuruse määravad NSV Liidu Rahandusministeerium ja NSV Liidu Riiklik Plaanikomisjon tööstusharudele diferentseeritult.

Tööstusharusiseselt diferentseerib maksumäärasid NSV Liidus vastav ministeerium. Vabariikliku alluvusega ettevõtetes võib maksumäärasid diferentseerida ühelaadsete ettevõtete rühmade või üksikettevõtete kaupa liiduvabariigi ministrite nõukogu. Kehtiv maksustamise instruksioon lubab teha ka mõningaid maksusoodustusi. Näiteks fondimaksu ei võeta nendelt põhivahenditelt, mis on konserveeritud.

Fondimaks kantakse riigituludesse iga kuu kindlaksmääratud tähtaegadel. Maksu arvutamisel võetakse aluseks aruandeperioodi alguseks bilansis arvestatud põhi- ja käibevahendid. Samaaegselt esitatakse rahandusorganeile fondimaksu arvutus.

Fondimaksu kindlaksmääramist selgitatakse tabelis 6.*

Tabelis esitatud näites on maksemääraks 6% aastas ehk 0,5% kuus.

Tabelist nähtub, et kuu alguseks oli fondimaks 11,8 tuh. rbl., kuu lõpul aga 11,1 tuh.rbl. Alanemist põhjustas kaubalis-materiaalsete varude vähenemine, ehkki põhivahendid mõnevõrra suurenesid.

Fondimaksu kajastatakse kontodes järgmiselt:

Deebet konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 1 "Fondimaks"

Kreedit konto nr.51 "Arvelduskonto"

Fondimaks ei kujuta endast mitte ainult üht arveldusvormi riigituludega, vaid peaks olema üheks peamiseks põhi- ja käibevahendite parema ärakasutamise stiimuliks. Seadmete tootlikkuse suurendamine, liigsete seadmete ja materjalivarude likvideerimine aitavad kaasa tootmis- ja realiseerimismahu, samuti ettevõtte käsutusse jääva kasumi suurendamisele.

Praktika on aga näidanud, et fondimaks praegusel kujul ei täida temale pandud lootusi. Fondimaksu normatiivid on praktiliselt diferentseerimata (enamasti rakendatakse instruksioonijärgset 6%-list arvutusmäära). Arvutusmäärade keh-

* А.Ш. Маргулис. Бухгалтерский учет в отраслях народного хозяйства. Изд. "Финансы", Москва, 1966, стр. 331.

Fondimaksu arvutus

Näitajad	Kuu alguseks	Kuu lõpuks
	tuh.rbl.	
1. Tootispõhivahendite üldmaksumus	1507	1602
Sealhulgas:		
Põhivahendite maksumus, millelt fondimaksu ei arvutata	145	215
Sealhulgas:		
a) tootmise arendamise fondiga soetatud põhivahendid (kahe aasta vahetel)	65	65
b) pangakrediidiga soetatud põhivahendid (kuni laenu kustutamiseni)	-	-
c) uued eksploatatsiooni antavad tsehhid ja tootmisseadmed (kuni nende kasutusele võtmiseni ettenähtud tähtaja jooksul)	80	130
d) NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsusega konserveeritud põhivahendid	-	-
e) muud põhivahendid, mis on kooskõlas ettenähtud soodustustega	-	20
2. Tootispõhivahendite maksumus, millelt arvutatakse fondimaksu	1362	1387
3. Üleplaanalised panga poolt mittekrediteeritavad paigaldamata seadmed	35	-
4. Kaubalis-materiaalsed väärtused normatiivide piires	610	610
5. Ülenormatiivsed panga poolt krediteerimata kaubalis-materiaalsed väärtused	353	323
6. Tootispõhivahendite ja käibevahendite maksumus kokku, millest tuleb arvutada fondimaks	2360	2220
7. Riigituludesse ülekantav maksusumma	11,8	11,1

testamisel ei võeta arvesse tootmiseks vajalike põhivahendite maksumust, s.o. fondimahukust. Ka on fondimaksuks kuuluv kasumi osa veei küllalt väike (4,5-20%), samuti ei avalda fondimaks mõju materiaalse stimuleerimise fondide moodustamisele.

Fondimaksu kui majandusliku hoova paremaks rakendamiseks soovitatakse kasutusele võtta järgmised abinõud.

1. Suurendada fondimaksu normatiivi ja diferentseerida seda ettevõtete või nende rühmade kaupa, pidades silmas ka rentaablust fondide suhtes. Kui normatiiv on märksa madalam rentaablustest, siis ei stimuleeri see uute põhivahendite soetamisel otsima efektiivsemaid variante.

2. Tuleks kehtestada eraldi normatiivid nii põhi- kui ka käibevahenditele, sealhulgas ka krediidi abil soetatud käibevahenditele. Esimene ettepanek tuleneb põhi- ja käibevahendite erinevatest funktsioonidest tootmisprotsessis. Teisel juhul suunatakse tähelepanu oma- ja laenatud vahendite vahekorrale ning krediidiressursside ratsionaalsemale kasutamisele.

Kõrvuti fondimaksuga tasuvad paljud ettevõtted ka fikseeritud makseid. Fikseeritud makseid määratakse neile ettevõtetele, kellel esineb eriti soodsaid looduslikke ja transportitingimusi või muid tootmis-tehnilisi tingimusi, mis ei sõltu ettevõtete tootmistevõimeusest.

Nende maksete arvestamiseks kasutatakse kontosid järgmiselt:

Deebet konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 2 "Fikseeritud maksed"

Kreedit konto nr.51 "Arvelduskonto"

Lisaks ülalkirjeldatud maksetele kajastavad uuele süsteemile üleläänud ettevõtted pangakrediitidelt makstud protsente kasumieraldistena:

Deebet konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 3 "Pangakrediidi protsendid"

Kreedit konto nr.51 "Arvelduskonto"

Nagu juba eespool kirjeldasime, moodustatakse pärast kasumi arvel tehtud maksete tasumist ettevõttes mitmesugused stimuleerimisfondid. Seejärel kasutatakse kasumit veel kapitalmahutuste finantseerimiseks ja käibe vahendite juurdekasvuks. Lõpuks, kui bilansilisest kasumist on maha arvatud mak- sud, eraldised fondidesse ja plaanilised kulutused, suunata- se ülejäänud kasum riigituludesse nn. kasumi vaba jäägina.

Seda kirjendatakse ettevõttes järgmiselt:

Deebet konto nr.80 "Eemaldatud vahendid" allkonto 4 "Vaba kasumijäägi ülekanded"

Kreedit konto nr.51 "Arvelduskonto"

Uue süsteemi rakendamise kogemustest nähtub, et fikseeritud maksete osatähtsus peaks tõusma ja kasumi vaba jäägi osatähtsus alanema. Kasumi vaba jääk on liiga suur ega stimuleeri ettevõtteid otsima reserve kasumi suurendamiseks.

Eespool mainisime, et pärast bilansi kinnitamist reformeeritakse bilanss. Järgnevalt on esitatud vastav näide:

Konto nr.80 "Eemaldatud vahendite" saldo rbl. 181722.-

Sealhulgas:

a) fondide moodustamiseks rbl. 131722.-

b) maksed riigieelarvesse rbl. 50000.-

Konto nr.87 "Majandusliku stimuleerimise ja eri- fondid" saldo rbl. 57763.-

Konto nr.99 "Kasumid ja kahjumid" saldo rbl.199074.-

Operatsioonid:

1. Eelmise aasta kasumist riigituludesse üleandmisele kuuluv kasum rbl. 60500.-
2. Eelmisel aastal tegelikult ülekantud eraldiste tasaarvestus rbl. 50000.-
3. Kasumi arvel eemaldatud vahenditest maha- kantavad summad rbl.131222.-

Kasumi jaotamise arvestuskeem

Konto nr.87
Majandusliku stimuleerimise ja erifondid

S. 57763.-

Konto nr.80
Eemaldatud vahendid

S. 181222.-

2) 50000.-
3) 131222.-

K. -
S. -

K. 181222.-

-

Konto nr.85
Põhikirjafond

4) 7352.-

Konto nr.99
Kasumid ja kahjumid

S. 199074.-

1) 60500.-
3) 131222.-

4) 7352.-

K. 199074.-

-

Konto nr.73

Arveldused riigieelarvega

2) 50000.- | 1) 60500.-

K. -

S. -

Sealhulgas:

a) materiaalne ergutusfond	rbl. 92380.-
b) sotsiaalsete ja kultuuri- liste ürituste fond	rbl. 13220.-
c) tootmise arendamise fond	rbl. 4830.-
d) jäätmetest laiatarbekau- pade fond	rbl. 3792.-
e) muud erifondid	rbl. 5000.-
g) sihtfinantseerimine	rbl. 12000.-

4. Kasum põhikirjafondi rbl. 7352.-

7. ARVELDUSED RIIGIEELARVEGA

Käesolevas peatükis käsitletakse arveldusi riigituludega kasumi arvel tehtavate eraldiste alal.

Arveldused kasumi alal toimuvad kahesuguselt - tsentraliseeritult ja detsentraliseeritult.

Esimesel juhul suunavad arveldusi riigieelarvega kõrgemalseisvad organid ja ametkonnad. Sel juhul annavad kõrgemalseisvad organid pärast maksete kooskõlastamist rahandusministeeriumis oma ettevõtetele korralduse (või jaotuskava) maksete tegemiseks. Jaotuskavad sisaldavad maksete kõrval ka andmeid käibevahendite täiendamiseks ja kapitaalmahutuste finantseerimiseks ettenähtud summadest.

Detsentraliseeritud arvelduste korral toimuvad kasumi eraldiste maksed ja sellega seotud ümberarvutused eraldi ettevõtete kaupa.

Detsentraliseeritud arveldustel on mitmeid eeliseid.

Ennekõike kiirenevad arveldused riigieelarvega, välditakse kõrgemalseisvate organite omavolilist vahendite äravõtmist kasumi arvel, tugevdatakse rahandusorganite kontrolli ettevõtete tegevuse üle ja süvendatakse isemajandamist.

Riigituludesse ülekantavate maksete väljaarvutamisel lähtutakse aruandeaasta andmete läbitöötamisel järgmistest põhimõtetest.

1. Määratakse kindlaks plaaniliste maksete suhe plaanilisse kasumisse, kusjuures lähtutakse

- a) kuu jooksul tehtavate maksete määramisel - kvartaliplaanist;
- b) kvartali jooksul tehtavate maksete määramisel - aastaplaanist kasvavates kokkuvõtetes ;
- c) aasta jooksul tehtavate maksete määramisel - aastaplaanist.

2. Määratakse kindlaks aruandeperioodi tegelik kasum (kvartalisisesealt - alates selle algusest kuni antud kuu lõpuni, pärast kvartali lõppu - alates aasta algusest, ja aasta lõpul - kogu aasta kohta). Seejuures eraldatakse üleplaani- ne kasum plaanilisest.

3. Üleplaani- lisest kasumist lahutatakse eraldised sotsialistliku võistluse preemiateks, samuti eraldised mitmesugustesse fondidesse ja valitsuse otsusel ettenähtud eesmärkideks.

4. Määratakse kindlaks riigituludesse ülekantavad kasumieraldised, kus plaaniline summa eraldatakse üleplaani- lisest.

Kasumieraldiste ümberarvutuste tegemisel eraldatakse üldisest kasumisummast jäätmetest laiatarbekaupade realiseerimiskasum, samuti riigituludesse ülekantud juhtimis- jt. kulude vähendamise summad. Kuna nende kulude kokkuvõtte suurendab kasumit, siis nende ülekandmine riigituludesse on põhjendatud. Selleks et vältida nimetatud summa teistkordset ülekandmist riigituludesse, vähendatakse selle summa võrra ettevõtte kasumit.

Kasumieraldiste arvutamisel kasutatavaid kontosid oleme käsitlenud eespool.

Alljärgnevalt esitatakse riigieelarvega toimivate arvelduste üldistavad arvestuskeemid jooksva aastal ja pärast lõplike ümberarvestuste tegemist järgmise aasta algul.

Operatsioonid jooksva aastal:

1. Kantud üle kasumieraldisi riigieelarvesse rbl.50000.-

Operatsioonid järgmisel aastal:

1. Arvutatakse riigieelarvesse ülekantav kasumieraldiste summa rbl. 60500.-

Sealhulgas:

a) plaanilisest kasumist rbl.55000.-

b) üleplaanilisest kasumist rbl. 5500.-

2. Eelmisel aastal riigieelarvesse ülekantud kasumieraldiste tasaarvestus rbl.50000.-

3. Tasutakse riigieelarvesse täiendavalt rbl.10500.-

Kasutatud kirjandus

1. Ettevõtete, koondiste ja tööstusharude uuele planeerimise ning majandusliku stimuleerimise süsteemile üleviimise meetodilised juhendid. Eesti NSV Tehnilise Informatsiooni Keskbüroo, Tallinn, 1967.
2. Hagelberg, R. Saavutusi ja ülesandeid. - "Edasi", 1970, 23. juuli.
3. Loim, M. Kasum sotsialistlikus ühiskonnas. Kirjastus "Eesti Raamat", Tallinn, 1969.
4. Larin, J. Vajalik ja lisaprodukt. - "Edasi", 1968, 3. september.
5. Metsa, H. Kasum kellele? - Meile. - "Edasi", 1970, 22. mai.
6. Majandustöötaja juriidiline käsiraamat. Kirjastus "Eesti Raamat", Tallinn, 1969.
7. Türk, V. Kasum sotsialistlikus ühiskonnas. - "Edasi", 1968, 19. oktoober.
8. Viirsaar, R. Ergutusfondide efektiivsus. - "Tehnika ja Tootmine", 1970, nr. 8.
9. Боярский И.А., Вайсфельд Я.Л. Альбом схем, документов, учетных регистров документограмм по курсу "Бухгалтерский учет в промышленности", учебное пособие. Изд. "Статистика", Москва, 1967.
10. Маргулис А.Ш. Бухгалтерский учет в отраслях народного хозяйства. Изд. "Финансы", Москва, 1966.
11. Министерство финансов СССР. План счетов бухгалтерского учета. Изд. "Финансы", Москва, 1970.
12. Щенков С.А. Бухгалтерский учет в промышленности. Изд. "Финансы", Москва, 1969.

S i s u k o r d

S a a t e k s	3
1. Põhikirjafondi arvestus.	4
1.1. Põhikirjafondi olemus	4
1.2. Põhikirjafondi suurenemine ja vähenemine.	6
2. Kaupade ja materjalide ümberhindluse arvestus.	9
2.1. Ümberhindluse otstarve.	9
2.2. Käibevahendite ümberhindluse arvestus	10
3. Käibevahendite finantseerimise ja ümberjaotamise arvestus	13
3.1. Käibevahendite juurdekasv	13
3.2. Käibevahendite finantseerimine.	14
3.3. Käibevahendite ümberjaotamine	15
4. Majandusliku stimuleerimise fondide arvestus	17
4.1. Majandusreform ja ergutusfondid	17
4.2. Materiaalne ergutusfond.	19
4.3. Sotsiaalsete ja kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fond	25
4.4. Tootmise arendamise fond.	30
4.5. Jäätmetest laiatarbekaupade fond.	35
4.6. Muud erifondid.	38
5. Sihtfinantseerimine.	42
6. Kasumite ja kahjumite arvestus	45
6.1. Kasumi olemus	45
6.2. Kasumite ja kahjumite arvestus.	47
6.3. Kasumi jaotamine.	51
6.4. Fondimaks ja fikseeritud maksed	54
7. Arveldused riigieelarvega.	60
Kasutatud kirjandus.	64
Lisad 1-6	

ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

Кафедра статистики и бухгалтерского учета

А. Р у у в е т

Учет фондов и финансовых
результатов

Конспект лекций

На эстонском языке

Vastutav toimetaja J.Sarapik

Trükkida antud 26.XI 70. Paber 60x84/16.
Trükipg. 4,25+6 lisa. Tingpg. 3,95. Tiraaz 800.
MB-09229. Tell.592
TPI rotaprint, Tallinn, Koskla 2/9.

Hind 12 kop.

Hind 12 kop.

A

31156

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01130840 2

Порядков. №	Статьи аналитического учета	Обороты			
		с начала года до отчетного месяца		за текущий месяц*	
		дебет	кредит	дебет	кредит
1	А Стоимость объектов капитального строительства, принятых в эксплуатацию		209000.-		2881.-
2	Стоимость проектно-изыскательских работ по принятым в эксплуатацию объектам капитальных вложений				
3	Затраты на формирование основного стада, зачисленного в основные средства				
4	Затраты на законченный капитальный ремонт		149100.-		3500.-
5	Уточнение оценки основных средств	1600.-	1400.-		
6	Дооценка основных средств		1370.-		
7	Безвозмездное изъятие и присоединение основных средств по распоряжению вышестоящих органов	42300.-	51700.-		1363.-
8	Износ по безвозмездно принятым и переданным основным средствам	10300.-	4800.-		
9	Списанные как неправильно включенные или обнаруженные неучтенные основные средства	110.-	530.-		
10	Первоначальная стоимость и износ ликвидированных основных средств	48400.-	41000.-	9800.-	8670.-
11	Износ основных средств за отчетный год	153000.-		29264.-	
12					
13					
14					
15	Затраты и поступления (выручка), связанные с ликвидацией основных средств	2300.-	9700.-	200.-	1330.-
16	Безвозмездное изъятие и получение товарно-материальных ценностей и других оборотных средств				
17	Финансирование из бюджета на прирост нормативов собственных оборотных средств				
18	Изъятие и пополнение оборотных средств бюджетом				
19	Изъятие и пополнение оборотных средств вышестоящими организациями	125000.-			2300.-
20	Финансирование вышестоящими органами на покрытие плановых убытков				
21	Государственная дотация на плановые убытки по реализации продукции				
22	Государственная дотация на плановые убытки от эксплуатации жилищно-коммунального хозяйства				
23	Дооценка, уценка товарно-материальных ценностей по постановлениям Правительства	5040.-	2480.-	200.-	
24	Стоимость малоценных и быстроизнашивающихся предметов и запасных частей, приобретенных за счет капитальных вложений				
25	Взносы в банки сумм от ликвидации основных средств				
26					
27					
28					
29	Результаты за прошлый год (прибыль, убыток)		112600.-		
	Итого	388050.-	583680.-	39464.-	20044.-

Журнал-ордер закончен _____ дата _____ Данные листков-расшифровок сверены.

В главной книге суммы оборотов отражены _____ дата _____

Исполнители _____

Главный (старший) бухгалтер _____

* Обороты за текущий месяц в аналитическом разрезе показываются непосредственно по приложенным к журналу документам (по первичным его документам, листкам-расшифровкам других журналов или соответствующих ведомостей).

4-31156

Строка №	Основание (где требуется и содержание записи)	С кредита счета 01—в дебет счетов			Строка №	Основание (где требуется и содержание записи)	С кредита счета 02—в дебет счетов		
		80 Отвлеченные средства	85 Уставный (основной) фонд	№			85 Уставный фонд	№	№
1	Akt nr.14		9800.-			Akt nr.12	320.-		
2						" nr.15	80.-		
3						Põhivahendite kulumine	28864.-		
4									
5									
6									
7						Итого	29264.-		
8						Отметки			
9						Всего по кредиту счета Руб. 29264.-			
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21						Итого			
22						Отметки			
23						Всего по кредиту счета согл. докум. Руб. _____			
24						Аналитические данные к счету № 02			
25						И з н о с			
26						в части полного восстан. основн. фонд		в части капитального ремонта	
27	Итого		9800.-			Сальдо на начало месяца			
	Отметки					Обороты за отчетный месяц { по дебету по кредиту			
						Сальдо на конец месяца			

Всего по кредиту счета (согласно документам) Руб. _____

Суммы относимые в дебет счетов №№ 29, 31, 85, 77 и 99, подлежат группировке по статьям аналитического учета, в листках-расшифровках.

С к р е д и т а с ч е т а									
Строка №	Основание (где требуется и содержание записи)	01	02	05—Сырье и материалы, 06 — Топливо, 07 — Строительные материалы и оборудование к установке, 08 — Запасные части, 09 — Молодняк животных и животные на откорме, 12 — Малоценные и быстроизнашивающиеся предметы, 14 — Переоценка материальных ценностей				20 — Основное производство, 29 — Непромышленные производства и хозяйства, 31 — Расходы будущих периодов*	
		Основные средства	Износ основных средств	№	№	№	№	№	№
	A	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Akt nr.12	1073.-							
2	" nr.13	2881.-							
3	" nr.15	290.-							
4	" nr.14		8670.-						
5	Lõpetatud kapitalremondid		3500.-						
6	Käibevahendite ajutiseks talituseks saadud summade lülitamise põhikirjafondi								
27	Итого	4244.-	12170.-						
28	Отметки								

Итого по кредиту

№ 85 — в дебет счетов										
Строка №	№	№	50 Касса	51 Расчетный счет	76—Расчеты с разными дебиторами и кредиторами, 77—Внутриведомственные расчеты, 82—Недостачи и потери от порчи ценностей, 99—Прибыли и убытки *			№	№	№
					№ 78	№ 99	№			
	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1			X	X						
2			X	X						
3			X	X						
4			X	X			1330.-			
5			X	X						
6			X	X						
7			X	X						
8			X	X						
9			X	X			2300.-			
10			X	X						
11			X	X						
12			X	X						
13			X	X						
14			X	X						
15			X	X						
16			X	X						
17			X	X						
18			X	X						
19			X	X						
20			X	X						
21			X	X						
22			X	X						
23			X	X						
24			X	X						
25			X	X						
26			X	X						
27							2300.-	1330.-		
28										

счета (согласно документам) Руб. 20044.-

1	2	3	4
министерство (ведомство)	главное управление	трест	организация (предприятие)
Шифр			

ДВИЖЕНИЕ УСТАВНОГО ФОНДА

за 196__ г.

(в руб.)

Наименование статей	№ строки	Сумма	Наименование статей	№ строки	Сумма
Уставный фонд по утвержденному на 1 января 1969 г. балансу	01	2067478.-	б) В части оборотных средств От безвозмездного получения товарно-материальных ценностей и других оборотных средств	18	—
Изменение уставного фонда в связи с переоценкой товарно-материальных ценностей на начало года:			Стоимость поступивших материальных ценностей от ликвидации основных фондов	19	—
а) уменьшение (—)	02	—	Выручка от реализации основных фондов, кроме скота	20	—
б) увеличение (+)	03	—	Стоимость скота, выбракованного из основного стада	21	—
Уставный фонд на 1. I. 196 г. с учетом указанных выше изменений	04	—	В порядке перераспределения министерством (центральным учреждением) оборотных средств за 196 г. (заполняется главком)	22	—
ДВИЖЕНИЕ ФОНДА ЗА 196 г.			Получено в оборотные средства и на покрытие плановых убытков от других видов деятельности (заполняется главком, министерством, центральным учреждением)	23	2300.-
I. Поступило на увеличение			От присоединения прибыли в порядке распределения ее за предыдущий год	24	112600.-
а) В части основных фондов			Финансирование из бюджета в оборотные средства:		
Стоимость объектов капитального строительства, принятых в эксплуатацию в отчетном году	05	211881.-	а) на прирост нормативов собственных оборотных средств, ст. 28 бюджетной классификации	25	—
Сумма дополнительных затрат, связанных с введением новых условий оплаты труда работников подрядных строительных организаций	06	—	б) на покрытие недостатка собственных оборотных средств, ст. 29 бюджетной классификации	26	—
Стоимость проектно-изыскательских работ по принятым в эксплуатацию объектам капитального строительства	07	—	в) прочие ассигнования из бюджета	27	—
Затраты на формирование основного стада, зачисленного в основные фонды	08	—	Финансирование по постановлениям правительства на пополнение оборотных средств из специальных фондов, сумм целевого финансирования, резерва на оказание финансовой помощи, амортизационных отчислений и других источников		
Затраты на законченный капитальный ремонт основных фондов	09	152600.-	Финансирование главком в оборотные средства и на покрытие плановых убытков (заполняется предприятием)	28	—
Доценка и уточнение оценки основных фондов	10	2770.-	Государственная дотация за 196 г.	30	—
От безвозмездного присоединения основных фондов по распоряжению вышестоящих органов	11	53063.-	Доценка товарно-материальных ценностей по постановлениям и распоряжениям правительства	31	2480.-
в том числе от бюджетных организаций	12	—	Стоимость малоценных и быстроизнашивающихся предметов и запасных частей, приобретенных за счет средств на капитальное строительство	32	—
Износ по безвозмездно переданным основным фондам	13	4800.-	Результаты от ликвидации полностью амортизированных основных фондов	33	11030.-
От обнаружения при инвентаризации неучтенных основных фондов	14	530.-	Прочие	35	—
Прочие	15	—	в том числе:		
Прочие	16	—	Итого по подразделу I-б (стр. 18—35)	37	128410.-
Итого по подразделу I-а (стр. 05—16)	17	425644.-	Всего по разделу I (стр. 17 + 37)	38	554054.-

Наименование статей	№ строки	Сумма	Наименование статей	№ строки	Сумма
II. Списано на уменьшение					
а) В части основных фондов					
За безвозмездное изъятие основных фондов по распоряжению вышестоящих органов	39	42300.-	Перечислено прибыли и оборотных средств другим видам деятельности (заполняется главком, министерством, центральным учреждением)	54	—
Износ по безвозмездно принятым основным фондам	40	10300.-	Отчисление за предыдущий год средств в резерв министерства (центрального учреждения) для оказания финансовой помощи из собственных источников прироста нормативов	55	—
За неправильное включение в основные фонды	41	110.-	Убыток за предыдущий год	56	—
За уточнение оценки основных фондов	42	1600.-	Изъятие главком оборотных средств и прибыли (заполняется предприятием)	57	125000.-
Остаточная стоимость ликвидированных основных фондов—первоначальная стоимость за вычетом износа	43	8530.-	Средства от выбраковки животных из основного стада, подлежащие направлению на финансирование формирования стада	58	—
Сумма износа <u>49670.-</u>			Взносы в банк сумм от ликвидации основных фондов	59	—
Продажа и выбраковка животных основного стада и остаточная стоимость рабочего скота	44	—	Изъятие на особый счет бюджета в Госбанке по оборотным средствам, замещаемым банковским кредитом, в связи с кредитованием по обороту	60	—
Стоимость животных основного стада и остаточная стоимость рабочего скота, выбывших вследствие падежа	45	—	Изъятие в бюджет излишка оборотных средств	61	—
Сумма износа рабочего скота			Уценка товарно-материальных ценностей по постановлениям и распоряжениям правительства	62	5240.-
тыс. руб.			Потери от списания в лом металлопродукта, числящегося в составе незавершенного производства, полуфабрикатов, оснастки и инструмента	63	—
Остаточная стоимость проданных основных фондов	46	—	Выручка от реализации выбывших и излишних основных фондов за вычетом расходов по их ликвидации	64	—
Сумма износа _____ тыс. руб.		182264.-	Прочие	65	—
Износ основных фондов за отчетный год	47	—	в том числе	66	—
	48	—			
Прочие	49	—	Итого по подразделу II-6 (стр. 51—65)	67	132740.-
Итого по подразделу II-а (стр. 39—49)	50	245104.-	Всего по разделу II (стр. 50—67)	68	377844.-
б) В части оборотных средств					
За безвозмездное изъятие товарно-материальных ценностей и других оборотных фондов	51	—	Уставный фонд по балансу на 1 января 196 г. (стр. 04+38—68)	69	2243688.-
Расходы, связанные с ликвидацией основных средств	52	2500.-			
В порядке перераспределения министерством (центральным учреждением) оборотных средств за 196 г. (заполняется главком)	53	—			

Директор

Главный бухгалтер

196 г.

За _____ 196__ г.

По кредиту счета № 14—Переоценка материальных ценностей

Кредит счета № 14		С у м м ы	
		дооценки материальных ценностей	распределения уценки материальных ценностей
№ счетов	Дебет счетов	1	2
	Наименование счетов		
А			
05	Сырье и материалы		×
06	Топливо		×
07	Строительные материалы и оборудо- вание к установке		×
08	Запасные части		×
12	Малоценные и быстроизнашиваю- щиеся предметы		×
13	Износ малоценных и быстроизна- шивающихся предметов	×	
20	Основное производство		×
21	Полуфабрикаты собственного про- изводства		×
23	Вспомогательные производства		×
29	Непромышленные производства и хозяйства		×
34	Законченное строительство и при- обретение основных средств	×	
40	Готовая продукция		×
41	Говары		×
61	Расчеты по авансам и частичной оплате заказов	×	
85	Уставный (основной) фонд	×	2450.-
90	Краткосрочные ссуды банков	×	400.-
93	Финансирование капитальных вло- жений	×	
		×	
99	Прибыли и убытки	×	100.-
	Итого		2950.-

СПРАВКА

I. Сводные данные по уценке товарно-материальных ценностей

Пор. №		Сумма
	A	I
1	Уценка сырья и материалов согласно журналу-ордеру № 10/1	2950. —
2	Уценка готовых изделий, товаров согласно журналу-ордеру № 11	
3	Уценка незавершенного производства согласно журналу-ордеру № 10/1	
4		
5		
6		
	Итого	2950. —
	II. Сводные данные по распределению сумм дооценки товарно-материальных ценностей	
1	Зачислено на увеличение уставного (основного) фонда согласно журналу-ордеру № 13	
2	Зачислено на увеличение банковских ссуд согл. ж/орд. № 4 или 4а	
3		
4		
5		
6		
	Итого	

Журнал-ордер закончен _____ в Главной книге суммы

дата

оборотов отражены _____

дата

Исполнители

Главный (старший) бухгалтер

ЖУРНАЛ-ОРДЕР № 12

За _____ месяц 19__ г.

по кредиту счетов №№ 87—Специальные фонды, 88—Фонд развития производства, 96—Целевое финансирование, целевые поступления и аналитические данные по этим счетам

№ стр.	С кредита счета № 87 в дебет счетов							С кредита счета № 88 в дебет счетов					
	Основание (где требуется и содержание записи)	20 Основное производство	23 Вспомогательные производства	№ 25	№ 51	80 Отвлечение средств за счет прибыли	№ 86	№ 85	Основание (где требуется и содержание записи)	80 Отвлечение средств за счет прибыли	85 Уставный фонд	86 Амортизационный фонд	№
	A	1	2	3	4	5	6	7	A	8	9	10	11
1	Fondiar-vestused												
2		35200.-		1750.-	7000.-	119222.-	25000.-	8020.-					
3													
4													
5		Итого . .	35200.-		1750.-	7000.-	119222.-	25000.-	8020.-				

Итого по кредиту (согласно документам): по счету 87 Руб. 196192.- по счету 88 Руб. _____

№ стр.	Основание (где требуется и содержание записи)	С кредита счета № 96 в дебет счетов												
		05—Сырье, материалы; 06—Топливо; 07—Строительные материалы и оборудование к установке	25—Общезаводские расходы; 26—Общезаводские расходы; 27—Накладные расходы; 33—Строительство и приобретение основных фондов; 43—Внепроизводственные расходы; 44—Издержки обращения; 46—Реализация*	50 Касса	51 Расчетный счет	55 Прочие счета в банках*	60—Расчеты с поставщиками и подрядчиками; 69—Расчеты по социальному страхованию; 76—Расчеты с разными дебиторами и кредиторами	80 Отвлеченные средства за счет прибыли*	82—Использование кредитов банка за счет прибыли и фондов; 85—Уставный фонд; 87—Поощрительные и специальные фонды*	№ 99	№			
		№ 43	№				№ 67	№ 76		№	№ 87			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Mitme-sugused dokum.		1750.-		×	×	400.-	1000.-	900.-	12000.-		2700.-	2000.-	
2					×	×								
3					×	×								
4					×	×								
5					×	×								
6					×	×								
7					×	×								
8					×	×								
9					×	×								
10					×	×								
11					×	×								
12					×	×								
13					×	×								
14					×	×								
15	Итого . .													
16	Отметки													

Итого по кредиту счета (согласно документам) Руб. 20750.-* Суммы, отнесенные в дебет счетов №№ 43, 44, 55, 80, 85, 87 и 99, подлежат группировке по статьям аналитического учета в листках-расшифровках.
Ленинградское отделение изд-ва «Статистика», 2х1/6 л. л./VI-69 г., т. 191000

Субсчет	№№ и наименование статей аналитического учета		Обороты с начала года до отчетного месяца		Сальдо на начало отчетного месяца		Обороты за отчетный месяц*		Сальдо на конец отчетного месяца				
			по дебету	по кредиту	дебет	кредит	по дебету	по кредиту	дебет	кредит			
											1	2	3
Фонд социально-культурных мероприятий и жилищного строительства	На оборудование и приобретение транспортных средств и инвентаря	А											
		29	Столовых и буфетов		×								
		30	Домов отдыха, санаториев		×								
		31	Клубов		×								
		32	Детских учреждений		×								
		33			×								
	34	На физкультурные мероприятия		×									
	35	На усиление питания детей, находящихся в детских садах, яслях, пионерских лагерях		×									
	36			×									
		Итого по ст. 25—36											
	На строительство и расширение	37	Жилых домов		×		21000.-	21000.-	8500.-			8500.-	
		38	Клубов		×								
		39	Домов отдыха, санаториев, профилакториев		×								
40		Пионерских лагерей, детских садов и яслей		×									
41		Столовых и буфетов		×									
42		Спортивных сооружений		×									
43				×									
	Итого					21000.-	21000.-	8500.-			8500.-		
Фонд развития производства	44	На капитальный ремонт жилых домов и объектов культурно-бытового назначения, перечисленных в статьях 37—44					1000.-	1000.-					
	45	за лекции					100.-	100.-					
	46												
	47	В порядке перераспределения между фондом материального поощрения и фондом соц.-культурных мероприятий					2200.-	2200.-					
		Итого по фонду социально-культурных мероприятий и жилищного строительства					21000.-	25720.-	13220.-			8500.-	
Фонд широкого потребления	48					5000.-	31000.-	37850.-			11850.-		
	49												
	50												
Фонд широкого потребления из отходов	51	На расширение цехов и участков, производящих товары широкого потребления, на улучшение качества отделки и внешнего оформления					2000.-	2305.-			305.-		
	52	На подготовку новых образцов и изготовление оснастки для выпуска товаров широкого потребления											
	53	На жилищное строительство											
	54	На премирование ИТР, рабочих и служащих, а также на их культурно-бытовые нужды					800.-	800.-					
	55	Отчисления в централизованный фонд соответствующей вышестоящей организации					187.-	187.-					
	56	Путевок в дома отдыха					500.-	500.-					
	Итого					3487.-	3792.-				305.-		

* См. справку на последней странице.

АНАЛИТИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ ПО СЧЕТАМ №№ 87 (продолжение) и 96

Субсчет	№№ и наименование статей аналитического учета	Обороты с начала года до отчетного месяца		Сальдо на начало отчетного месяца		Обороты за отчетный месяц *		Сальдо на конец отчетного месяца		
		по дебету	по кредиту	дебет	кредит	по дебету	по кредиту	дебет	кредит	
		1	2	3	4	5	6	7	8	
Прочие фонды	А									
	56	Фонд на премии по итогам социал.соревн.					5000.-	5000.-		
	57	Фонд на премии за рационал. предл.					400.-	1750.-	1350.-	
	58	Фонд на премии за создание новой техн.					4000.-	7000.-	3000.-	
Премии по Всесоюзному социалистическому соревнованию	59	На индивидуальное премирование работников Рабочим (промышленно-производственный персонал)								
	60	ИТР								
	61	Служащим								
	62	Персоналу непромышленных хозяйств (организаций)								
		Итого								
	63	Улучшение культурно-бытового обслуживания и жилищные нужды								
	64	Итого								
	Всего по счету № 87						29000.-	197429.-	196192.-	27763.-
	К счету № 96									
	1	На содержание детских учреждений					1700.-	1800.-	100.-	
	2	На подготовку кадров								
	3	На изобретательство								
	4	На строительство жилых домов за счет отчислений до 30% сверхплановой прибыли или экономии					12000.-	12000.-		
	5									
	6									
	7	На внедрение новой техники, улучшение и расширение производства, несвязанные с их капиталовложениями					1500.-	1750.-	250.-	
	8									
	9	На повышение косинуса ФИ и рационализацию энергетического хозяйства								
	10									
	11	на премии экспортн. товаров					800.-	1000.-	200.-	
	12									
	13	на культурно-бытовое обслужив.					4200.-	4200.-		
	14									
	15									
	16									
		Итого по счету № 96					20200.-	20750.-	550.-	

Журнал-ордер закончен _____ В Главной книге суммы оборотов отражены _____ Исполнители _____

Главный (старший) бухгалтер

* Обороты за отчетный месяц в аналитическом разрезе приводятся по первичным документам этого журнала (группируя их данные в нужном порядке), по прилагаемым к нему соответствующим листкам-расшифрским других журналов-ордеров, а также по ведомостям №№ 7, 8, 13, 15, когда в последних имеются записи в дебет счетов №№ 87 и 96.

по кредиту счетов №№ 15 — Разница от текущего регулирования оптовых цен, 80 — Отвлеченные средства, 81 — Прочие отвлеченные средства, 82 — Использование кредитов банка за счет прибыли и фондов, 98 — Доходы будущих периодов, 99 — Прибыли и убытки и аналитические данные по счетам 80, 81, 82 и 89

Строка №	Основание (где требуется и содержание записи)	С кредита счета 99 в дебет счетов *											№	№	
		44		46		50		51		76		№			№
		№	№ 26	№	№	№	№	№	№	№	№				
1	Realiseerimissumma					62850.-	x	x							
2							x	x							
3							x	x							
4	Materjalide ümberhindluse arvel						x	x							
5							x	x							
6							x	x	3516.-						
7							x	x							
8							x	x							
9							x	x							
10							x	x							
11							x	x							
12							x	x							
13							x	x							
14							x	x							
15							x	x							
	Итого					62850.-			3516.-						
	Отметки														

Строка №	Основание	С кредита счета 80 — Отвлеченные средства за счет прибыли — в дебет счетов					Строка №	Основание	С кредита счета 15 — Разница от текущего регулирования оптовых цен — в дебет счетов			Основание	С кредита счета 98 — Доходы будущих периодов — в дебет счетов		
		№	73	№	№	99			78	99	№		50	51	№
1	A	1	2	3	4	5	1	1	2	3	A	1	2	3	
2							2					x	x		
3							3					x	x		
	Итого						4				Итого				
	Отметки						5				Отметки				

Строка №	Основание	С кредита счета 81 — Прочие отвлеченные средства — в дебет счетов		С кредита счета 82 — Использование кредитов банка за счет прибыли и фондов — в дебет счетов			Строка №	Основание	С кредита счета 80 — Отвлеченные средства за счет прибыли — в дебет счетов			Основание	С кредита счета 98 — Доходы будущих периодов — в дебет счетов		
		85	№	88	99	№			78	99	№		50	51	№
1	A	1	2	3	4	5	6	1	2	3	A	1	2	3	
2							7								
3							8								
	Итого						9								
	Отметки						10								
							11								
	Итого														
	Отметки														

Примечание. Суммы, относимые в дебет счетов №№ 26, 27, 29, 33, 44, 73, 78, 79, 85 и 89 подлежат группировке по статьям аналитического учета в листках расшифровок.

№№ и наименование статей аналитического учета	сальдо на начало месяца (дебет)	обороты за текущий месяц**		сальдо на конец месяца (дебет)
		дебет	кредит	
А	1	2	3	4
1.*				
2.*				
3.				
4. Ассигнования на премирование по социалистическому соревнованию				
5. Взносы в банки на капитальное строительство:				
а) из прибыли до отчетного года				
б) из прибыли отчетного года				
6. Использование прибыли на финансирование капитального строительства с расчетного счета				
7.*				
8.*				
9. Отчисления в фонд ширпотреба из отходов				
10. Отчисления (до 30% от сверхплановой прибыли или сверхплановой экономии от снижения себестоимости продукции) на строительство жилых домов				
11. Сверхплановая прибыль, направляемая на строительство, реконструкцию и оборудование общеобразовательных школ				
12.				
13. Убытки от эксплуатации жилищно-коммунального хозяйства				
14. Расходы по хозяйственному содержанию культурно-просветительных учреждений и пионер лагерей (в части списываемой за счет прибыли)				
15. Проценты за кредит (когда уплачиваются за счет прибыли)				
16.				
17. Начислено в резерв министерства, ведомства на оказание финансовой помощи				
18.				
19. Прочие отвлеченные средства (сч. 81)				
20.				
21.				
22.				
23.				
24. Использование кредитов банка за счет прибыли и фондов (счет № 82):				
а) на внедрение новой техники улучшение и расширение производства в порядке капитальных вложений				
б) на аналогичные мероприятия не связанные с капитальными вложениями				
в) на финансирование формирования основного стада				
Итого				

№№ и наименование статей аналитического учета	обороты			
	с начала года до отчетного месяца		за отчетный месяц**	
	по дебету	по кредиту	по дебету	по кредиту
А	1	2	3	4
1. От реализации готовой продукции, товаров, услуг, работ и материальных ценностей		156000,-		62850,-
2. От сдачи строительных работ:				
а) в отчетном году				
б) до отчетного года				
3.				
4. Убытки от стихийных бедствий			2200,-	
5. Содержание законсервированных предприятий				
6. Поступление списанных безнадежных долгов		2000,-		
7. Убытки от списания безнадежных долгов за истечением исковой давности			300,-	
8. Убытки от списания в установленном порядке долгов по недостачам, растратам и хищениям:			400,-	
а) вследствие неплатежеспособности должников				
б) по прочим причинам				
9. Убытки от списания прочей дебиторской задолженности вследствие неплатежеспособности должников				
10. Убытки от списания прочих безнадежных долгов				
11. Прибыль (убытки) прошлых лет, выявленные в отчетном году	1000,-	424,-		
12. Убытки по аннулированным заказам			3000,-	
13. Убытки, выявленные в отчетном году, в связи с завышением объемов и расценок строительно-монтажных работ до отчетного года				
14. Прибыли (убытки) по операциям с тарой				
15.				
16. Превышение скидок тарифа над надбавками к тарифу на электроэнергию за коэффициент мощности электроустановок				
17.				
18. От оценки незавершенного производства по плановой стоимости				
19. Убытки от безвозмездной передачи и реализации излишнего оборудования			600,-	
20.				
21. Прочие Убытки от жил.-ком. хоз.			216,-	3516,-
22. Итого	15000,-		3000,-	
23. Результаты прошлого года, списанные в отчетном году				
Всего	16000,-	158424,-	9716,-	66366,-
24. Результаты за текущий год (согласно данным строки «Итого»)				

Журнал-ордер закончен _____ дата _____ Аналитические данные с синтетическими сверены. В Главной книге обороты отражены _____ дата _____ Исполнители _____

Главный (старший) бухгалтер

* По строкам 1, 2 показываются — плата за производственные фонды, взнос свободного остатка прибыли или взносы отчислений от прибыли: а) до отчетного года; б) отчетного года. По строкам 7, 8 показываются отчисления в фонд материального поощрения, социально-культурных мероприятий и жилищного строительства, развития производства или по фонду предприятия (организации), начальника, директора — авансовые отчисления, доотчисления от плановой прибыли, экономии до отчетного года.

** Обороты за отчетный месяц в аналитическом разрезе приводятся по первичным документам этого журнала (группируя их данные в нужном порядке) по прилагаемым к нему соответствующим листкам-расшифровкам других журналов-ордеров, а также по ведомостям №№ 7, 8, 13, 15, когда в последних имеются записи в дебет счетов №№ 80 и 99.

ПРИБЫЛИ И УБЫТКИ за 197 — г.

(в рублях)

ПРИБЫЛИ			№ стр.	Шифр	Сумма	УБЫТКИ			№ стр.	Шифр	Сумма
Прибыль от реализации	01	2701-2			218850.-	Убытки от реализации	18	0431-2			
Прибыль от эксплуатации жилищного и коммунального хозяйства	02	2702-2				Взносы в фонд текущего регулирования дополнительной прибыли, вызванной не учтенными в плане изменениями оптовых цен:					
Возмещение из фонда текущего регулирования потерь в связи с изменением оптовых цен:						а) от увеличения выручки от реализации продукции (услуг)	19	0432-2			
а) от уменьшения выручки реализованной продукции (услуг)	03	2703-2				б) от снижения себестоимости реализованной продукции (услуг)	20	0433-2			
б) от повышения себестоимости реализованной продукции (услуг)	04	2704-2				Убытки от стихийных бедствий	21	0434-2			2200.-
Поступления списанных безнадежных долгов	05	2705-2			2000.-	Содержание законсервированных предприятий	22	0435-2			
Штрафы, пени и неустойки полученные	06	2706-2				Убытки от списания долгов за истечением сроков исковой давности	23	0436-2			300.-
в том числе штрафы, пени и неустойки за нарушения условий перевозок по всем видам транспорта	07	2707-2				Убытки от списания долгов по недостачам и хищениям:					
Превышение скидок с тарифа над надбавками к тарифу на электроэнергию за коэффициент мощности электроустановок	08	2708-2				а) вследствие неплатежеспособности должников	24	0437-2			400.-
Прибыль прошлых лет, выявленная в отчетном году	09	2709-2			424.-	б) по прочим причинам	25	0438-2			
Разница в оргнакладных и транспортных расходах по заготовке скота	10	2710-2				Убытки от списания дебиторской задолженности (кроме долгов по недостачам и хищениям) вследствие неплатежеспособности должников	26	0439-2			
Прибыль по операциям с тарой	11	2711-2				Убытки от списания прочих безнадежных долгов	27	0440-2			
	12	2712-2				Штрафы, пени и неустойки уплаченные	28	0441-2			
Прочие прибыли	13	2713-2				в том числе штрафы за нарушение условий перевозок по всем видам транспорта	29	0442-2			
в том числе:						Убытки прошлых лет, выявленные в отчетном году	30	0443-2			1000.-
	14	2714-2				Убытки по аннулированным заказам	31	0444-2			
Всего	15	2800-1			224790.-	ценка сверхнормативных остатков товарно-материальных ценностей по постановлениям и распоряжениям правительства, в связи со снижением оптовых и розничных цен	32	0445-2			3000.-
Сальдо убытков	16					Разница в оргнакладных и транспортных расходах по заготовке скота	33	0446-2			
БАЛАНС	17				224790.-	Убытки по операциям с тарой	34	0447-2			
						Убытки от ликвидации полностью амортизированных основных средств (фондов)	35	0448-2			
						Результаты от переоценки запасов семян, кормов и молдняка скота	36	0449-2			
						Прочие убытки	37	0450-2			
						в том числе:	38	0451-2			18816.-
						Всего	39	0452-2			25716.-
						Сальдо прибыли	40	0500-1			199074.-
						БАЛАНС	41				224790.-
							42				

	№ стр.	Шифр	Сумма
I. Справки о прибылях (убытках) по плану на отчетный год			
1. Прибыль от реализации всей товарной продукции, а также всех работ и услуг по бытовому обслуживанию, кроме прибыли от реализации изделий широкого потребления из отходов	43	0461-9	
в том числе прибыль от реализации работ и услуг по бытовому обслуживанию, оставаемая в распоряжении предприятий бытового обслуживания населения	44	0462-9	
2. Убытки от реализации всей товарной продукции без вычета прибыли от реализации изделий широкого потребления	45	0463-9	
3. Прибыль от реализации изделий широкого потребления из отходов	46	0464-9	
4. Прочая прибыль	47	0465-9	
5. Прочие убытки	48	0466-9	
Сальдо $\frac{\text{прибыль}}{\text{убыток}}$	49	0467-9	
6. Использование прибыли:			
а) отчисления в бюджет	50	0468-9	
б) финансирование капитального строительства (взносы в Стройбанк и Госбанк, финансирование с расчетного счета в Госбанке)	51	0469-9	
в) на расширение действующих и строительство новых предприятий бытового обслуживания	52	0470-9	
г) взносы на жилищное, культурно-бытовое строительство и благоустройство (по предприятиям местной промышленности)	53	0471-9	
д) отчисления в фонд ширпотреба из отходов	54	0472-9	
е) взносы в порядке перераспределения на развитие промышленности местного подчинения	55	0473-9	
ж) _____	56	0474-9	
з) на пополнение оборотных средств	57	0475-9	
и) отчисления в фонды экономического стимулирования	58	0476-9	
к) отчисления в фонды совхозов и других государственных или кооперативных предприятий	59	0477-9	
л) взносы в фонд развития местной промышленности	60	0478-9	
м) отчисления в фонд предприятия	61	0479-9	
н) _____	62	0480-9	
о) убытки от эксплуатации жилищно-коммунального хозяйства	63	0481-9	
п) расходы по хозяйственному содержанию зданий культурно-просветительных учреждений и пионерлагерей	64	0482-9	
р) проценты за кредит	65	0483-9	
с) прочие затраты	66	0484-9	
т) перечисления прибыли в порядке ее распределения	67	0485-9	
Итого по строкам 50—67	68	0486-9	
7. Предусмотрено покрытие убытков по планово-убыточным предприятиям:			
а) за счет прибыли	69	0487-9	
б) за счет государственной дотации	70	0488-9	
Итого по строкам 69—70	71	0489-9	
II. Разные справки			
1. Фактическая прибыль от реализации продукции подсобного сельского хозяйства не на самостоятельном балансе	72	0490-9	
2. Балансовая прибыль совхозов (не переведенных на полный хозрасчет) и подсобных сельских хозяйств на самостоятельном балансе	73	0491-9	
3. Потери от реализации продукции, не пользующейся спросом	74	0492-9	
4. Балансовая прибыль (убыток) за прошлый год в ценах, тарифах и методологии отчетного года	75	0493-9	

Руководитель

Главный бухгалтер